

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

**SPECIFIKA PENITENCIÁRNÍ PÉČE NA VÝSTUPNÍM
ODDĚLENÍ**

**SPECIFIC FEATURES OF PENITENTIARY CARE
IN THE PRE-RELEASE DIVISION**

Bakalářská práce: 11-FP-KSS-4024

Autor:

Andrea POKORNÁ

Podpis:

.....

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
57	13	0	13	22	3 + 1 CD

V Liberci dne: 27. června 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea POKORNÁ**
Osobní číslo: **P09000082**
Studijní program: **B7508 Sociální práce**
Studijní obor: **Penitenciární péče**
Název tématu: **Specifika penitenciární péče na výstupním oddělení**
Zadávající katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Cíl bakalářské práce: Popsat specifika výstupního oddělení z hlediska penitenciární péče.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metody: dotazníkové šetření.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATOUŠEK, O. Metody a řízení sociální práce. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. 2. aktual. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 80-7178-771-X.

MUNKOVÁ, G. Sociální deviace. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0279-2.

SOCHŮREK, J. Kapitoly z penologie I. díl: Úvod do teorie trestu a trestání. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 80-7372-203-6.

SOCHŮREK, J. Kapitoly z penologie II. díl: Teorie a praxe zacházení s vězňnými. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 80-7372-204-3.

VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Květuše Sluková, Ph.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. dubna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2012**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.

vedoucí katedry

dne **22. 04. 2011**

Čestné prohlášení

Název práce: Specifika penitenciární péče na výstupním oddělení

Jméno a příjmení autora: Andrea Pokorná

Osobní číslo: P09000082

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 27. června 2012

Andrea Pokorná

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, paní Mgr. Květuši Slukové Ph.D., za cenné rady a odborná stanoviska při tvorbě bakalářské práce. Dále děkuji všem osobám, které se podílely na vzniku této práce, zejména pak zaměstnancům Věznice Jiřice za jejich vstřícnost a ochotu při sběru dat k praktické části bakalářské práce.

Název bakalářské práce: Specifika penitenciární péče na výstupním oddělení

Jméno a příjmení autora: Andrea Pokorná

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2011/2012

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Květuše Sluková, Ph.D.

Anotace:

Bakalářská práce se zabývala problematikou penitenciární péče a vycházela ze současného stavu v České republice. Jejím cílem bylo popsat penitenciární péči se zaměřením na specifika výstupního oddělení v návaznosti na postpenitenciární péči a spolupráci s neziskovými organizacemi. Práci tvořily dvě stěžejní části. Jednalo se o část teoretickou, která s využitím odborných zdrojů popisovala způsoby práce s odsouzenými v rámci jejich přípravy na život po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Praktická část zjišťovala ve Věznici Jiřice připravenost odsouzených na civilní život. Pro získání těchto údajů bylo použito dotazníkové šetření, rozhovor a pozorování. Výsledky ukázaly, že odsouzení se snaží připravovat se na svůj budoucí život, avšak příliš nevyužívají například nabízené spolupráce se sociálním kurátorem. Toto zjištění proto vyústilo v konkrétní navrhovaná opatření, tedy podporu v navazování spolupráce s externími subjekty a zvyšování její atraktivnosti a využitelnosti pro odsouzené.

Klíčová slova: trest odnětí svobody, penitenciární péče, reintegrace odsouzených, výstupní oddělení, propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Title of the bachelor thesis: Specific Features of Penitentiary Care in the Pre-release Division

Author: Andrea Pokorná

Academic year of the bachelor thesis submission: 2011/2012

Supervisor: Mgr. Květuše Sluková, Ph.D.

Summary:

This bachelor thesis dealt with current problems of penitentiary care in the Czech Republic. Its focus was to describe penitentiary care and specific features of a pre-release division in connection with post-penitentiary care and cooperation with non-profit organizations. The thesis consists of two key parts. The theoretical part described, using information from expert sources, programs to help offenders prepare for their release and return to the outside community. The practical part searched how offenders in Jiřice prison are prepared for their civil life. To obtain specific data, questionnaires, conversations and observations were applied. The results show that even though offenders try to prepare for their resettlement, they fail to sufficiently use the cooperation offered to them, for example with a social curator. Based on these findings, specific measures were proposed, such as providing support while linking up with external objects and increasing its attractiveness and usability for the offenders.

Key words: imprisonment, penitentiary care, reintegration of offenders, pre-release division, release from prison.

Obsah

Seznam zkratek	10
Úvod	11
TEORETICKÁ ČÁST	12
1 Vymezení základní pojmů	13
1.1 Účel trestu	14
1.2 Diferenciace vězňů	14
1.3 Typy věznic	15
2 Výkon trestu odnětí svobody	17
2.1 Výchovná působení na odsouzeného ve věznici	18
2.2 Ukládání odměn a kázeňských trestů	20
3 Zacházení se specifickými skupinami odsouzených	21
4 Programy zacházení	25
5 Specifika výstupního oddělení	28
5.1 Propuštění z výkonu trestu odnětí svobody	30
6 Organizace podílející se na reintegraci odsouzených	31
6.1 Projekty neziskových organizací	33
PRAKTICKÁ ČÁST	35
7 Přípravenost odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody....	36
7.1 Cíl průzkumného šetření	36
7.2 Stanovení předpokladů průzkumného šetření	36
7.3 Metody průzkumného šetření	36

7.4	Popis a charakteristika zkoumaného vzorku	37
7.5	Interpretace výsledků průzkumného šetření	38
7.6	Vyhodnocení předpokladů průzkumného šetření	51
7.7	Závěr průzkumného šetření	52
7.8	Navrhovaná opatření	53
	Závěr.....	54
	Seznam použité literatury	55
	Seznam příloh.....	57

Seznam zkratk

NO	nezisková organizace
OVT	oddělení výkonu trestu
TČ	trestná činnost
VS ČR	Vězeňská služba České republiky
VTOS	výkon trestu odnětí svobody
VT	výkon trestu

Úvod

Tématem bakalářské práce je penitenciární péče zaměřená na výstupní oddělení věznic. Tuto problematiku lze považovat za stále aktuální a jednu z nejdůležitějších, neboť správná realizace péče o odsouzené zvyšuje jejich možnost úspěšně se začlenit do společnosti.

Cílem bakalářské práce je popsat specifika výstupního oddělení z hlediska penitenciární péče a dále nastínit analýzu možností spolupráce odsouzených s externími organizacemi s ohledem na navazující postpenitenciární péči.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části bakalářské práce se autor zabývá problematikou výkonu trestu odnětí svobody, zvláštnostmi zacházení se specifickými skupinami odsouzených a samozřejmě problematikou výstupních oddělení. V praktické části práce byla zjišťována připravenost odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody pomocí vzorku respondentů tvořeném odsouzenými ve Věznici Jiřice.

Bakalářská práce je určena studentům zaměřujícím se na problematiku penitenciární péče, ale také novým pracovníkům Vězeňské služby České republiky. Laické veřejnosti by tato práce mohla rovněž přinést nové poznatky a uvedení do problematiky práce s osobami ve výkonu trestu odnětí svobody.

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část této bakalářské práce se zabývá problematikou vězeňství a vězněných osob zejména s ohledem na jejich přípravu na život po propuštění. V teoretické části jsou uvedeny některé základní pojmy vězeňské problematiky a dále je tu řešena často diskutovaná problematika tzv. dvojího života odsouzených. Důležitou součástí práce s vězněnými osobami je i znalost způsobů zacházení se specifickými skupinami odsouzených jako jsou např. ženy, mladiství, drogově závislí či odsouzení zařazení na výstupním oddělení, na které je tato bakalářská práce zaměřena. Hlavním důvodem pro uvěznění člověka by mělo být vhodné výchovné působení na odsouzeného, snaha o změnu jeho životních postojů a hodnot. K tomuto napomáhají vhodně sestavené programy zacházení, kterým se tato bakalářská práce rovněž věnuje. V době pobytu odsouzeného ve výkonu trestu je také důležité napomáhat k jeho úspěšnější reintegraci po propuštění na svobodu. Touto problematikou se zabývají jak zaměstnanci věznice, tak i externí organizace, které jsou uvedeny v závěru této teoretické části.

1 Vymezení základní pojmů

„Uvěznění člověka (ať vzetí do vazby nebo nástup do výkonu trestu odnětí svobody) je nutné chápat nejen jako v souvislostech trestního řízení a vymezení pojmu trest ať z hlediska právního, pedagogického či psychologického, ale především z hlediska dopadů na psychiku člověka a jeho život v nejširších souvislostech“ (Sochůrek 2007, s. 21).

Při uvalení vazby je podezřelý zatčen do vazební věznice. **Vazba** je velmi závažným zásahem do občanských práv, proto je zde určité časové omezení. Lze zde strávit čas od tří měsíců do dvou let, ve výjimečných případech je možné prodloužení až do čtyř let. Z hlediska duševního zdraví a dopadů na psychiku je vazba daleko závažnějším zásahem než výkon trestu odnětí svobody. Jsou zde daleko větší a razantnější omezení, tvrdší podmínky, mnohem častěji se zde můžeme setkat se sebevražedným jednáním (Sochůrek 2007, s. 21).

Vězeňská služba České republiky zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a dále ochranu pořádku a bezpečnosti výkonu soudů a státních zastupitelství. Jedná se o rozpočtovou organizaci, která je podřízena Ministerstvu spravedlnosti České republiky.

Za **odsouzeného** považujeme jedince, který byl pravomocně odsouzen za trestný čin uvedený v trestním zákoně. V případě, že mu lze vinu na základě předložených důkazů jednoznačně prokázat, vynese soud rozsudek či vydá trestní příkaz.

Reintegraci rozumíme komplexní, úspěšně dokončený proces, který odsouzenému vrací velkou životní šanci začít nový život bez kriminální zátěže. Tento proces je jakási resuscitace, která dává odsouzenému možnost vyrovnat se a zúčtovat se svojí minulostí zatíženou pácháním trestné činnosti. „Reintegrační proces je procesem systémovým a celoživotně fungujícím a nelze jej omezovat pouze na období výkonu trestu odnětí svobody“ (Černíková, Sedláček 2002, s. 102).

Často se mluví o **tzv. dvojím životě vězňů**, tím rozumíme např. intriky, kdy se vězni snaží dosáhnout např. vymístění nepohodlného vězně z cely či celého oddílu, a to zejména pomocí vymyšlených polopравd nebo lží. Zpravidla se jedná

o odsouzené s omezenými adaptačními prostředky na vězeňské prostředí, bez kriminální infekce, se zkušenostmi z vězeňského prostředí nebo vězně, jejichž trestná činnost je i kriminální společností silně odmítána. Toto své chování uplatňují ve stále vzrůstající míře i proti personálu věznice. Mezi další negativní jevy ve vězení patří sebevražedné jednání a poškozování, držení hladovky, náhradní sexuální uspokojování – sem řadíme i změnu orientace na homosexuální, která ovšem může trvat pouze po dobu VT. Dále sem patří šikana, která může být ve formě psychického či fyzického nátlaku a vydírání. Tím rozumíme odevzdávání peněz, došlých balíčků, nucení k ponižujícím praktikám apod. (Sochůrek 2007, s. 7).

1.1 Účel trestu

„Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovávat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti“ (Zákon č. 140/1961 Sb., §23, odst. 1). Dle této zákonem stanovené definice je možné rozlišit dvě funkce trestu, a to represivní a výchovnou. Represivní funkcí rozumíme jakousi satisfakci a projev toho, že jednání odsouzeného se neslučuje se společenskými normami a není možné ponechat jej bez potrestání. Uložením trestu odnětí svobody je pachatel od společnosti izolován a tím je tato chráněna před jeho dalším pácháním TČ. Naproti tomu výchovná funkce trestu je zaměřena na převýchovu odsouzeného, kterou je nutné vnímat jako dlouhodobý proces zaměřený na celkovou změnu osobnosti odsouzeného, jeho životních hodnot, chování a způsobu rozhodování.

1.2 Diferenciace vězňů

„Diferencování vězňů ukládají zákon č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby a zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody“ (Sochůrek 2007, s. 24).

Vnější diferenciace je dána rozhodnutím soudu, kdy se jedná o zařazení odsouzeného do určitého typu věznice. Toto je vždy odvislé od pohlaví, věku, povahy trestné činnosti či recidivy odsouzeného. Jako příklad můžeme uvést,

že s ohledem na výchovné působení na odsouzené je jistě těžší motivovat ke změně životních návyků staršího recidivistu než prvotrestaného mladíka.

Vnitřní diferenciací rozumíme rozdělení odsouzených do jednotlivých skupin, kdy každá z těchto skýtá určité výhody, které mají motivovat odsouzené k přeražení z vyšších skupin do nižších. V podstatě jde o pozitivní motivaci vedoucí k bezproblémovému výkonu trestu odnětí svobody. Rozdělení odsouzených souvisí s plněním programu zacházení, neboť do některých aktivit odsouzení z vyšších skupin nemohou být zařazeni. Plnění programu zacházení je průběžně evidováno, vyhodnocováno a tvoří součást osobní karty odsouzeného. Vedle nabídky programu zacházení a kulturně výchovné práce mohou odsouzení uspokojovat své potřeby odběrem tisku, sledováním televizního programu či čtením knih.

1.3 Typy věznic

Věznicí rozumíme zařízení sloužící k výkonu trestu odnětí svobody, kdy se toto řídí Zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Věznice jsou rozdělené na čtyři typy, které se liší především přísností svého režimu a kázně a dále stupněm jeho střežení.

Nejmírnějším typem je **věznice s dozorem**. Do této jsou umisťováni odsouzení za trestné činy spáchané z nedbalosti, kteří ale do té doby nebyli ve VT pro úmyslný trestný čin. Z hlediska bezpečnosti se jedná o nejmírnější typ věznice. Odsouzení se v areálu věznice pohybují takřka bez omezení a ve volném čase mohou navštěvovat např. kulturní akce mimo věznici. Dalo by se říci, že tito odsouzení mají nejlepší předpoklady pro pracovní zařazení, neboť zpravidla není problém s jejich volným pohybem mimo věznici. Druhým typem je **věznice s dohledem**, do které jsou umisťováni odsouzení za trestné činy spáchané z nedbalosti, kteří ale již byli ve výkonu trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin. Dále je do tohoto typu věznice možné umístit odsouzené, kterým byl uložen trest za úmyslný trestný čin nepřevyšující dva roky, ale kteří doposud nebyli ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin. Pohyb odsouzených je organizovaný, přičemž některým může být povolen i volný pohyb, a to zejména v rámci plnění jejich pracovních povinností. Do **věznice s ostrahou**, tedy do třetího typu věznice, jsou zařazováni odsouzení, kterým

byl uložen trest odnětí svobody za úmyslný trestný čin či trestný čin spáchaný z nedbalosti, přičemž nesplňují podmínky pro předchozí ani pro následující typ věznice. Odsouzení se v rámci této věznice pohybují organizovaně a pod dohledem pracovníka Vězeňské služby ČR. Pracovní zařazení odsouzených je možné jak na pracovištích v objektu věznice, tak i na odlehlých střežených pracovištích. Volný pohyb je možný pouze po předchozím povolení ředitele věznice, a to zejména právě z důvodů plnění pracovních povinností. **Věznice se zvýšenou ostrahou** je nejprísnejším typem věznice v České republice, do něhož je možné zařadit odsouzené, kterým byl uložen trest odnětí svobody na doživotí, trest odnětí svobody za zvlášť závažný trestný čin či se např. jedná o zvlášť nebezpečného recidivistu. Odsouzení jsou zamykáni v celách, ve kterých mnohdy rovněž pracují. Pohyb odsouzených v areálu věznice a stejně tak i jejich návštěvy jsou možné pod dozorem příslušníků VS ČR (Sochůrek, 2007, s. 37 - 39).

2 Výkon trestu odnětí svobody

Každý odsouzený se nejprve ocitá v tzv. přijímacím oddělení v nástupní věznici, jeho délka pobytu zde zpravidla nepřevyší 1 týden. Je mu provedena vstupní lékařská prohlídka a dále se rozhoduje o jeho přemístění do příslušné (kmenové) věznice. Tam je po převozu umístěn do nástupního oddělení, zde setrvává nejvýše 2 týdny. Pobyt je specifický danou činností, kterou musí absolvovat, nejtěžší fází je samozřejmě adaptační proces, který je vstupem do neznáma především pro prvotrestané osoby. Všichni odsouzení v nástupním oddělení absolvují pohovory s příslušnými specialisty oddělení výkonu trestu, kteří se přímo podílejí na zpracování komplexní zprávy o odsouzeném. Vstupní diagnostiku zajišťují specialisté, jimiž jsou vychovatel nástupního oddělení a ústavní lékař. Tato diagnostika se nejčastěji provádí formou pohovoru a studiem dokumentace. Sociální pracovnice provede s odsouzeným rodinnou a sociální anamnézu. Dále s odsouzeným mimo jiné řeší bytovou problematiku a napomáhá mu při hledání zaměstnání, které bude po propuštění jistě potřebovat. Úloha sociální pracovnice je důležitá vzhledem k tomu, že odsouzeného podporuje a pomáhá mu vytvořit či znovu obnovit vazby mezi odsouzeným a jeho rodinou. Pokud se jedná o prvotrestanou osobu z nedbalostního trestného činu, může být pro něho vstup do věznice „šokem“, proto je vhodné využít možností pohovorů s psychology.

Odsouzený je během výkonu trestu povinen respektovat vnitřní řád věznice a další předpisy, mezi které patří i program zacházení. Co se týče vnitřního řádu věznice, najdeme zde i nutnost plnění výchovných aktivit. Vzhledem k tomu, že jde o nařízení, které odsouzený nemůže změnit, musíme z jeho strany počítat s možnou neochotou jejich plnění. Naopak tomu programy zacházení si odsouzený volí sám ve spolupráci s odbornými pracovníky věznice (vychovatelem, sociálním pracovníkem, speciálním pedagogem, lékařem a psychologem). Jedná se o základní a nejdůležitější nástroj působení na odsouzeného.

Výchovné působení na odsouzeného je často ztíženo jeho pocity křivdy ze strany společnosti nebo nepřijetí vlastní viny, kterou svádí na okolí. Tyto skutečnosti vedou k nepřijímání výchovného působení a zároveň k jeho rezignaci na jakoukoli činnost ve věznici. U každého odsouzeného je proto nutné hledat

vhodné způsoby motivace k změně, avšak s přihlédnutím ke skutečnosti, zda a jakým způsobem je vůbec schopen a ochoten změnit své chování a celkový postoj k vlastnímu výkonu trestu a páčání trestné činnosti.

2.1 Výchovní působení na odsouzeného ve věznici

Ve VTOS na odsouzené výchovní působí především specialisté věznice, mezi které patří vychovatelé, speciální pedagogové, psychologové a sociální pracovníci. Opomenout také nesmíme příslušníky Vězeňské služby České republiky, respektive dozorce, kteří k procesu resocializace bezesporu přispívají. U pracovníků věznice je kladen velký důraz na jejich odbornou způsobilost a morální profil, přičemž můžeme říci, že u zaměstnanců OVT je tento kladen v největší míře, a to především z toho důvodu, že jsou v každodenním přímém styku s odsouzenými a stávají se pro ně tak představiteli „zdravé společnosti“.

Vychovatel

„Vychovatel je členem týmu specialistů věznice, jehož hlavním úkolem je komplexní, výchovní, vzdělávací, diagnostická a preventivní činnost zaměřená na celkový rozvoj osobnosti a na socializaci, resocializaci a reedukaci včetně cílených opatření k optimalizaci vzdělávacího procesu odsouzených a realizaci protidrogové prevence v rámci věznice“ (Sochůrek 2007, s. 16). Mezi aktivity vychovatele patří především přímá práce s odsouzenými v jemu svěřeném kolektivu, vedení jejich osobních karet, do kterých průběžně hodnotí plnění programu zacházení, dále se podílí na organizačním chodu oddělení či na zajištění hromadných akcí. Přímá práce vychovatele spočívá v jeho pedagogickém usměrňování odsouzených, ke kterému může využívat svou kázeňskou pravomoc. Měl by osobně znát všechny jemu svěřené odsouzené se zaměřením na odsouzené se sklony k sebepoškozování, útekům či s jinými specifickými problémy (Sochůrek 2007, s. 16).

Speciální pedagog

Hlavní funkcí speciálního pedagoga je podílení se na komplexním zacházení s odsouzenými, včetně jeho nezbytné obsahové, technické a organizační přípravy, kdy mimo jiné garantuje realizaci programu zacházení a vnitřní diferenciaci na odborné úrovni. Speciální pedagog provádí pedagogickou diagnostiku, zpracovává pedagogické posouzení odsouzeného v rámci komplexní zprávy, sleduje kvalitu plnění programu zacházení a změny v chování odsouzeného, přičemž vhodné změny podněcuje a upevňuje. V rámci své odbornosti dále metodicky usměrňuje vychovatele a také dle své odbornosti a podmínek věznice může osobně vést aktivity programu zacházení z oblastí speciálních, výchovných nebo vzdělávacích aktivit.

Sociální pracovník

Hlavním úkolem sociálního pracovníka ve věznici je jeho samostatná sociální práce, která by měla vést k plynulému přechodu odsouzených do řádného občanského života. Diagnostika neboli sociální posouzení odsouzeného se odvíjí především od jeho rodinné a sociální anamnézy (pracovní návyky, vztahy v rodině, možnosti ubytování, kriminální minulost apod.). Sociální pracovník se podílí na vytváření programů zacházení a jejich hodnocení, poskytuje sociálně právní poradenství, podporuje kontakty mezi odsouzenými a jejich blízkými. Dále pomáhá odsouzeným např. zajistit ubytování či nalézt vhodné zaměstnání, případně zprostředkovává spolupráci s organizacemi zajišťujícími pomoc propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody.

Psycholog

Psycholog provádí psychologickou diagnostiku odsouzených, kterým byl vyměřen trest odnětí svobody delší než 3 měsíce, kdy zpracovává jejich odborné posouzení v rámci komplexní zprávy. V tomto posouzení je zahrnut především aktuální psychický stav odsouzeného, jeho osobnostní rysy, charakterové vlastnosti či případné abnormality v chování. Odsouzeným poskytuje zejména poradenskou

psychologickou pomoc či individuální psychologickou péči, přičemž se zaměřuje především na osoby, u kterých byly zjištěny právě abnormality v chování.

2.2 Ukládání odměn a kázeňských trestů

V rámci výchovného působení na odsouzené je v pravomoci generálního ředitele Vězeňské služby ČR, ředitelů věznic a dalších zaměstnanců k tomu zmocněných ukládání odměn a kázeňských trestů. O stížnosti proti uložení kázeňského trestu rozhoduje generální ředitel Vězeňské služby.

Odměnu je možné uložit v případě, že „odsouzený svým chováním a jednáním či příkladným činem projevuje odpovědný přístup k plnění stanovených povinností a spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu“ (Zákon č. 169/1999 Sb., §45, odst. 1). Uloženou odměnou může být pochvala, mimořádné zvýšení trvání doby návštěv během jednoho kalendářního měsíce až na pět hodin, povolení jednorázového nákupu potravin a věcí osobní potřeby, přičemž jinak odsouzený tyto nákupy provádět nemůže. Dále může být zvýšeno kapesné, maximálně však o jednu třetinu a až na dobu tří měsíců, či být uložena věcná nebo peněžitá odměna až do výše 1.000,-Kč. Odměna může mít také podobu rozšíření osobního volna (např. na sportovní či kulturní akce) až na dobu jednoho měsíce nebo může být odsouzenému povoleno opustit prostory věznice až na 24 hodin či může být jeho výkon trestu přerušen (Zákon č. 169/1999 Sb., §45, odst. 2).

Naproti tomu kázeňský trest je možné uložit za kázeňský přestupek, kterým rozumíme „zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu“ (Zákon č. 169/1999 Sb., §46, odst. 1). Mezi kázeňské tresty je možné zahrnout důtku, pokutu až do výše 1.000,-Kč, snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu a to až na dobu tří kalendářních měsíců, propadnutí věci. Odsouzeného je také možné umístit do uzavřeného oddělení až na 28 dnů (ovšem s výjimkou doby určené k plnění aktivit programu zacházení) či celodenně umístit do uzavřeného oddělení (nebo samovazby) až na 20 dnů. Jako poslední kázeňský trest je nutné uvést odnětí výhod vyplývajících z předchozí uložené kázeňské odměny (Zákon č. 169/1999 Sb., §46, odst. 3).

3 Zacházení se specifickými skupinami odsouzených

Do VTOS mohou být zařazeny osoby nepříliš se odlišující od normy až po osoby trpící závažnými poruchami chování, poruchami osobnosti, sexuálními deviacemi apod. Specifickými skupinami vězňů také rozumíme mladistvé, ženy, matky s dětmi, trvale pracovně nezařaditelné, osoby dlouhodobě zneužívající alkohol nebo drogy, neurotiky, cizince, doživotní vězni a další. “Pro tyto skupiny jsou zřízeny buď samostatné věznice, specializovaná oddělení nebo je s nimi alespoň specializovaně zacházeno“ (Sochůrek 2007, s. 47).

Věznice pro mladistvé

Tyto věznice jsou zřízeny k VTOS pro mladistvé, tedy ve věku 15 – 18 let. V této věznici se také můžeme setkat i s odsouzenými staršího věku, a to z toho důvodu, že do tohoto oddělení byli umístěni již dříve, tedy v mladistvém věku, a nadále setrvávají až do okamžiku konce jejich trestu. V případě, že se jedná o dlouholetý trest, je takovýto odsouzený přemístěn do věznice pro dospělé odsouzené (Sochůrek 2007, s. 47). Ve věznici pro mladistvé jsou uplatňovány specifické individuální způsoby zacházení. Tyto způsoby se zaměřují především na rozvíjení jejich rozumové, emocionální a sociální zralosti. Je žádoucí, aby se mladiství odsouzení věnovali přípravě na budoucí povolání, resp. studiu, aby později byli schopni uplatnění na trhu práce.

Věznice pro odsouzené za nedbalostní trestné činy

Jedná se o věznice typu A, čili s dohledem. Hlavním předpokladem pro umístění odsouzeného do tohoto typu věznice musí být to, že trestný čin spáchal neúmyslně. Odsouzený je v podstatě potrestán tím, že ke spáchání trestného činu došlo, a že „nemá čisté svědomí“. Za nejčastěji takto spáchané trestné činy můžeme považovat dopravní nehody, kdy řidič podcení danou situaci či dojde k nešťastné souhře náhod. Tito odsouzení svůj trest bez větších problémů akceptují a plně

si uvědomují svou vinu. Je zde velmi důležitý kontakt s rodinou, její plná podpora a udržování styku s okolním prostředím (Sochůrek 2007, s. 48).

Věznice pro ženy a pro matky s dětmi

Věznice pro výkon trestu odnětí svobody odsouzených žen jsou zřízeny pro všechny typy věznic, tedy s dohledem, dozorem, ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Zvláštnosti zacházení se ženami ve výkonu trestu vychází především ze specifických ženských vlastností, kdy tyto podléhají svým momentálním emočním pocitům, dochází u nich k častému hysteriodnímu chování apod. Odsouzené ženy mnohdy více, oproti mužům, trpí odloučením od rodiny a svého okolí, bývají hluboce přesvědčeny, že ztratí své děti či partnera během pobytu ve věznici (Sochůrek 2007, s. 48).

Pro matky s dětmi je zřízeno speciální oddělení ve Věznici Světlá nad Sázavou, kde může spolu s matkou pobývat i její potomek, a to nejvýše do jeho věku tří let. Matky svým dětem zajišťují veškerou péči. Aby nedocházelo k absolutní izolaci dětí, zajišťuje personál věznice vycházky dětí i mimo vězeňské prostředí (Sochůrek 2007, s. 48).

Oddělení pro odsouzené sexuální devianty a pro odsouzené se závažnými poruchami chování

Oddělení věznice pro odsouzené sexuální devianty je zřízeno ve Věznici Kuřim, do tohoto oddělení jsou umísťováni odsouzení, u kterých byla diagnostikována sexuální deviace. S odsouzenými pracují odborní pracovníci zabývající se sexuálními deviacemi. Odsouzení v rámci VTOS zároveň absolvují sexuologickou ochrannou léčbu (Sochůrek 2007, s. 48).

Do oddělení pro odsouzené se závažnými poruchami chování jsou umísťováni odsouzení, kteří se projevují nějakým způsobem agresivně. Zpravidla jsou i takto nebezpeční vězni umístěni ve standardních podmínkách VT, přičemž tvoří početnou a problémovou skupinu. Zařazujeme sem vězně agresivní, nepřizpůsobivé, apatické, negativistické, fanatické apod. Při přijímání těchto osob do

výkonu trestu musí být pracovníci věznice vždy na pozoru, neboť často bývají účastníky šikany, sebepoškozování apod. (Sochůrek 2007, s. 49).

Cizinci

Odsouzení cizinci jsou specifickou skupinou vězňů, neboť poměrně často pocházejí ze zemí, které jsou odlišné od té naší. A to z pohledu např. kulturních norem, společenských návyků, stravovacích obyčejů. Někdy bývá zásadním problémem také jazyková bariéra. Nejpočetnější skupinou uvězněných cizinců v našich věznicích jsou bezesporu Slováci, na druhém místě však najdeme osoby ze zemí bývalého Sovětského svazu, u kterých platí tzv. „zločinecké zákony“, dle nichž má každý ve zločinecké organizaci určitou úlohu a musí se řídit jejími pravidly (Sochůrek 2007, s. 50).

Oddělení mladých dospělých

Do oddělení mladých dospělých jsou umisťováni odsouzení ve věku do 26 let. Cílem práce s touto skupinou je co nejvíce minimalizovat příčiny vzniku patologických jevů a jejich dopadu na mládež. Mezi hlavní rizika této kategorie patří nedokončené vzdělání, nevytvořené pracovní návyky, nevyhovující vztahy s rodinou, nevhodní přátelé a také nekvalitní způsob trávení volného času. Mezi hlavní cíle programů zacházení pro mladé dospělé patří především utváření pracovních návyků a zvyšování dosaženého vzdělání. K těmto účelům se využívá ergoterapie, pracovní zařazení, dobrovolná práce pro zabezpečení chodu věznice. Co se týče vzdělávání, zde se využívají jazykové kurzy, kurzy výpočetní techniky apod.

Výstupní oddělení

Do výstupního oddělení se zpravidla umisťují odsouzení, kteří jsou ve VT na dobu delší než 3 roky a ti, kteří potřebují pomoc při vytváření příznivých podmínek pro samostatný způsob života. O umístění odsouzeného do tohoto oddělení musí rozhodnout ředitel věznice na návrh odborných zaměstnanců. K zařazení

je třeba i souhlas samotného odsouzeného se specifickým programem zacházení a režimovými prvky. Při neplnění programu zacházení či jiného závažného porušení povinností lze odsouzeného z výstupního oddělení vyřadit.

4 Programy zacházení

Pro každého odsouzeného, který je ve výkonu trestu odnětí svobody se ve vzájemné spolupráci odborných pracovníků věznice, tj. psychologa, pedagoga, vychovatele, sociálního pracovníka a lékaře, zpracovává program zacházení. Dříve se tyto programy zacházení nazývaly také programy resocializačními či reedukačními. Program zacházení je základním a bezpochyby nejdůležitějším nástrojem resocializačního působení na odsouzeného. „Obsahuje konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzeného, metody zacházení s odsouzeným směřující k dosažení cíle a způsob a četnost hodnocení. Pravidelnou součástí programu zacházení je určení způsobu zaměstnávání odsouzeného, jeho účasti na pracovní terapii, vzdělávání anebo jiné náhradní činnosti, směřující k vytvoření předpokladů pro jeho samostatný způsob života“ (Zákon č. 169/1999 Sb., §41, odst. 3). Program zacházení se sestavuje po zpracování a uzavření komplexní zprávy o odsouzeném, tato zpráva obsahuje vyjádření psychologa, pedagoga, sociálního pracovníka a lékaře a je vytvářena už od jeho pobytu v nástupním oddělení. Zpráva může obsahovat i jiné důležité materiály a její obsah je přísně důvěrný.

Vlastní program zacházení spolu s odsouzeným sestavuje speciální pedagog. Bere se v potaz délka trestu, charakteristika osobnosti odsouzeného, jeho zdravotní stav a příčiny trestné činnosti, kterou spáchal. Poté se odsouzenému prostřednictvím pohovoru poskytne celková nabídka všech vzdělávacích, speciálních a zájmových aktivit, které daná věznice nabízí. Z této nabídky si odsouzený sám zvolí aktivity, kterých se bude zúčastňovat. Pokud si odsouzený z uvedené nabídky nic nezvolí, je povinen plnit minimální program zacházení, ten předepisuje vnitřní řád věznice. Zpracovaný program zacházení odsouzený v závěru stvrzuje svým podpisem, tím se zavazuje, že ho bude plnit v celém rozsahu.

Nejméně 3 měsíce před plánovaným propuštěním odsouzeného se program zacházení zaměřuje především na samoobslužné aktivity, bez kterých by se v běžném životě neobešel.

Při vytváření programu zacházení je nutné zohlednit specifickou osobnost odsouzených, a to především v případech, pokud se jedná o mladistvé, cizince, matky s dětmi, trvale pracovně nezařaditelné, uživatele drog, doživotně odsouzené

atd. Program zacházení musí být pravidelně vyhodnocován, a to z důvodů vývoje odsouzeného a možné přeměny jeho osobnosti. Potom se působení na odsouzeného musí změnit v závislosti na uskutečněné změně.

Program zacházení se dělí na:

1) pracovní aktivity – Úkolem je osvojení si pracovních dovedností a návyků. Patří sem zaměstnání odsouzeného či pracovní terapie vedené zaměstnanci VS ČR.

2) vzdělávací aktivity – Vzdělávání vedoucí k vyučení v oboru či pokračující studium na středních nebo vysokých školách, dále sem také patří vzdělávací aktivity vedené zaměstnanci věznice.

3) speciálně výchovné metody – Spočívají v individuálním či skupinovém působení na odsouzeného. Tyto aktivity vedou zaměstnanci věznice, např. sociálně právní poradenství, trénink pro zvládnutí stresu, agresivity apod.

4) zájmové aktivity – Jedná se o zájmové činnosti, které organizují zaměstnanci věznice.

5) oblast utváření vnějších vztahů – Cílená podpora sociálních vztahů odsouzených s blízkými osobami důležitých pro zachování sociálního zázemí.

Formy a realizace programu zacházení

S odsouzenými lze v rámci programu zacházení pracovat jak ve skupinové formě, tak i ve formě individuální. Přičemž individuální působení na odsouzeného lze považovat za více efektivní. Skupinovou práci s odsouzenými lze rozdělit na:

- ✓ uzavřené skupiny – např. program 3Z, probíhá nábořem a nelze už přibírat další zájemce
- ✓ polouzavřené skupiny – do určité míry a v určitém stádiu práce se skupinou je možnost přistoupení dalších odsouzených

- ✓ otevřené skupiny – jedná se především o zájmové aktivity, např. sport, odsouzení volně odchází a přichází, není zde pevně daná struktura skupiny

Do programu zacházení řadíme různé formy dalšího vzdělávání odsouzených, aktivity zaměřené na získání či zachování návyku na kvalitu trávení volného času, speciálně výchovné aktivity v individuální i skupinové formě. Tyto speciálně výchovné aktivity jsou zaměřené na změnu osobnosti odsouzeného, získání náhledu na negativní důsledky páčání trestné činnosti (např. pomocí programu 3Z), odsouzené drogově závislé, zvládání adaptačních problémů při přijetí odsouzeného do věznice, zvyšování sociálních kompetencí (jedná se např. o vhodné uplatnění na trhu práce či o řešení náročných životních situací po propuštění z VTOS). Tyto speciálně výchovné metody jsou poskytovány za pomoci vzdělávání, poradenské činnosti, spolupráce s externími organizacemi a skupinově tréninkových programů.

Jako se obecně Vězeňská služba musí striktně řídit určitými předpisy, tak i při zpracovávání programů zacházení je důležité dodržovat určené zásady. Jedná se o individuální přistupování k osobnosti každého odsouzeného, kdy je nutné brát ohled na jeho zvláštnosti, psychické vlastnosti, charakter apod. Je důležité, aby požadavky na odsouzeného byly přiměřené, tedy takové, kterých je schopen, ale rovněž je nutné vytvořit komplexní soustavu pozitivních návyků a postojů. Při práci s odsouzeným je důležité vést ho správným směrem, k čemuž jistě přispívá i správná motivace, kterou lze často spolehlivě podpořit možností podmíněného propuštění, ale neméně důležité je vést odsouzeného k jasně stanovenému a především reálnému cíli. Chceme-li dosáhnout dobrých výsledků, je vhodné požadovat od odsouzeného zpětnou vazbu, čili jeho hodnocení sebe samého a vlivu programu zacházení na jeho osobu. Zda mu jeho plnění k něčemu pozitivnímu dopomohlo či nikoliv. Rovněž je vhodné vést odsouzeného k přesvědčení, že vykonávané aktivity mu budou ku prospěchu po jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Rozhodně není žádoucí, aby měl pocit, že vše je jen „jako“. Výchovné působení na odsouzené musí trvat nejdelší možnou dobu a musí být pro něho srozumitelné a realistické.

5 Specifika výstupního oddělení

Výstupní oddělení je zpravidla samostatné oddělení v rámci věznice. Jeho nejdůležitější funkce spočívá v přípravě odsouzeného na jeho budoucí život mimo věznici. Hlavním cílem je plynulý přechod do civilního života a minimalizování možných rizik selhání jedince. Jde o vybudování si sociálního zázemí a nalezení vhodné pracovní příležitosti. Vybavení výstupního oddělení souvisí s náplní jeho funkce, jedná se především o prostředky, které jsou nutné ke každodenní sebeobslužné činnosti člověka, např. praní a žehlení prádla, příprava stravy, úklid. Mezi další možnosti tohoto oddělení patří extramurální aktivity, jako např. návštěva sociálního pracovníka pro osoby společensky nepřizpůsobivé, úřadu práce, supermarketu.

Jak již bylo uvedeno, hlavním cílem výstupního oddělení je příprava na civilní život, tedy snížení bariéry mezi životem ve VTOS a životem v civilu. Toto se týká podávání informací o změnách, které nastaly ve společnosti v průběhu jeho pobytu ve věznici, zejména u osob vykonávajících dlouhodobý trest. Před opouštěním vězeňského prostředí je také důležité diskutovat s odsouzeným o páchání jeho TČ, měl by se znovu zamyslet nad tím, co ho k trestné činnosti vedlo, jaké mělo jeho uvěznění důsledky. Také dochází k bilanci průběhu výkonu trestu odnětí svobody, odsouzený porovnává své chování a smýšlení na počátku uvěznění a nyní před ukončením. Dalším úkolem odsouzeného je vytvářet si podmínky pro zmírnění obtíží při „prvních krocích“ v civilním životě. Odsouzenému s tímto pomáhají především sociální pracovníci a další specialisté věznice. Snahou těchto pracovníků by mělo být pomoci odsouzenému osvojit si základní vědomosti ohledně nových platných norem, znát, na které organizace se může v případě potřeby obrátit, jaké organizace se zabývají propuštěnými z výkonu trestu odnětí svobody, navázat kontakt s organizacemi zabývajícími se např. drogově závislými, bezdomovci. Zejména sociální pracovníci jedinci dále napomáhá se zajištěním ubytování po výstupu z VTOS, hledáním pracovního uplatnění či zajištění základního ošacení při opouštění věznice. Mělo by docházet k upevňování vztahu odsouzeného a jeho blízkých osob, je vhodné, aby se všichni, kterých se návrat odsouzeného týká, na tento okamžik připravili. Vzhledem k dlouhodobé izolovanosti jedince je také

důležité pracovat na jeho komunikačních dovednostech, které je vhodné posilovat různými nácviky, formálními či neformálními rozhovory.

Program zacházení má zpravidla dvě základní formy, jedná se o formu povinnou a formu volitelnou. Povinná forma v podstatě vyplývá z minimálního programu zacházení, kterého se musí zúčastnit všichni odsouzení výstupního oddělení bez výjimky. Omluvou pro absenci může být pouze pracovní zařazení, návštěva lékaře nebo jiná povinná aktivita vyplývající z jeho individuálního programu zacházení. Volitelnou formou rozumíme nabídku rozšířeného programu zacházení nebo různých jednorázových akcí.

Kulturně výchovné práce mohou být realizovány formou individuálních nebo skupinových setkání. Vždy se vychází z nabídky programu zacházení v těchto oblastech:

- ✓ vzdělávací oblast – jedná se o krátkodobé vzdělávací kurzy, vzdělávací soutěže, populárně naučné besedy a přednášky
- ✓ zájmová oblast – zájmové kroužky, znalostní a dovednostní soutěže, sportovní utkání
- ✓ oblast speciálních metod – skupinové poradenství, terapeutická skupina, sociálně diagnostický výcvik, sociálně právní poradenství, socioterapie, bohoslužby, individuální, psychologická, pedagogická a pastorační péče
- ✓ pracovní oblast – pracovní terapie, brigády, pracovní zařazení
- ✓ extramurální akce – cca 1 x za 3 měsíce návštěva přilehlého města, návštěva státních úřadů – sociální kurátor, úřad práce nebo návštěva hypermarketu – seznámení se s moderním způsobem nakupování

5.1 Propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Věznice propouští odsouzeného v případě, že:

- a) již uplynula doba trestu stanovená v pravomocném a vykonatelném rozhodnutí soudu a nebylo Vězeňské službě doručeno další takové rozhodnutí k výkonu dalšího trestu
- b) obdržela písemný příkaz vydaný soudem k propuštění odsouzeného na svobodu
- c) propuštění nařídil státní zástupce a to v souvislosti s výkonem dozoru nad výkonem trestu
- d) o propuštění rozhodl prezident republiky na základě udělení milosti nebo ministr při výkonu svých oprávnění dle trestního řádu (Zákon č. 169/1999 Sb., §73).

Věznice musí dbát na to, aby měl každý odsouzený při výstupu z VTOS platné doklady totožnosti. Před propuštěním musí rovněž odsouzeného poučit o povinnosti přihlásit se neprodleně k pobytu. Odsouzený musí být dále poučen o právech a povinnostech uchazečů o zaměstnání s tím, aby se ve svém vlastním zájmu do tří dnů dostavil k sociálnímu pracovníkovi pro osoby společensky nepřizpůsobivé či ke svému zaměstnavateli. U odsouzeného se také provádí výstupní lékařská prohlídka a jsou mu vydány osobní věci, které byly uloženy v úschově věznice, dále věznice odsouzenému vydává doklad, který stvrzuje jeho řádné propuštění.

6 Organizace podílející se na reintegraci odsouzených

Věznice zajišťují penitenciární péči nejen svými vlastními prostředky, ale dále navazují spolupráci i s různými externími organizacemi, kdy se jedná především o organizace neziskové. Pro příklad můžeme uvést několik takovýchto organizací, o kterých ale samozřejmě nemůžeme říci, že spolupracují s každou věznicí na území České republiky.

Sociální pracovníci pro osoby společensky nepřizpůsobivé – jedná se o sociální pracovníky státní správy zajišťující intervenci v nepříznivé situaci klienta, kdy poskytují právní, sociální a psychickou pomoc. Odsouzeným také pomáhají s hledáním vhodného zaměstnání a ubytování po opouštění výkonu trestu odnětí svobody.

Probační a mediační služba ČR se ve spolupráci s odbornými zaměstnanci věznice zabývá žádostmi odsouzených o podmíněné propuštění z výkonu trestu s probačním dohledem, kdy jejich vzájemná spolupráce spočívá především ve zpracovávání podkladů k těmto žádostem. Kontakt mezi odsouzeným a probačním úředníkem zprostředkovává sociální pracovník věznice, který dále zajišťuje přednášky zaměřené na prezentaci poslání a cílů služby. V případě vyhovění žádosti odsouzeného probační úředník zajišťuje výkon dohledu nad podmíněně propuštěným, kdy kontroluje jeho vedení řádného života, plnění uložených povinností či mu poskytuje pomoc při řešení důležitých životních problémů. Klientovi tak napomáhá vytvořit si podmínky pro reintegraci do společnosti.

Sdružení pro probaci a mediaci v justici se mimo jiné zabývá reintegrací osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody do společnosti se zaměřením na návrat na trh práce. Tato činnost je realizovaná především motivačními programy, kdy můžeme uvést Motivační program ZZ (Získej zaměstnání), který podporuje aktivní řešení životní situace klienta a podává návod k orientaci na trhu práce. Mezi další programy, které Sdružení pro probaci a mediaci v justici realizuje ve spolupráci s VS ČR, patří Kurz řešení zadluženosti či Právní poradna.

Občanské poradny zajišťují především bezplatné právní poradenství, které je zaměřené na oblast majetkoprávní, pracovněprávní, rodinného práva, trestního práva,

možností bydlení apod. V současné době je velmi vyhledávané především dluhové poradenství.

Český helsinský výbor – je nevládní nezisková organizace pro lidská práva, mezi jejíž hlavní oblasti působení patří mimo jiné i vězeňství a trestní justice či sociální poradenství. Odsouzeným je v rámci spolupráce s VS ČR poskytováno právní poradenství. Významná spolupráce se týká podmíněného propuštění odsouzených, kdy v případech, kdy odsouzený žádá o podmíněné propuštění a je kladně hodnocen ředitelem věznice, může získat i stanovisko Českého helsinského výboru. Tomuto ale vždy předchází individuální pohovor mezi žadatelem a pracovníkem Českého helsinského výboru.

LAXUS, o. s. – tuto NO je nutné uvést zejména v souvislosti s programem Centrum drogových služeb ve vězení, kdy jsou tyto služby poskytovány ve Věznicích Rýnovice, Jiřice a Stráž pod Ralskem. Svou pomoc zajišťuje drogovým poradenstvím, zprostředkováním následné léčby, zprostředkováním kontaktu s rodinou, motivováním k abstinenci apod.

Naděje, o. s. – jedná se o organizaci, která ve věznicích zajišťuje a nabízí postpenitenciární péči, tedy pomáhá odsouzeným v přípravě na ukončení jejich výkonu trestu odnětí svobody a spolupracuje s nimi i po jejich propuštění. Jejich pomoc spočívá v poskytnutí azylového ubytování, zprostředkování zaměstnání, ale také v morální podpoře, hmotné pomoci apod.

Centrum sociálních služeb Praha poskytuje své služby při řešení problémů souvisejících s pácháním trestné činnosti a výkonem trestu odnětí svobody především prostřednictvím resocializačních a reintegračních programů. V rámci resocializačního programu nabízí program ALFA a program BETA, kdy první zmíněný je určen pro osoby, proti kterým bylo zahájeno trestní stíhání, či byly potrestány alternativním trestem. Program BETA je poté určen osobám podmíněně propuštěným z VTOS kdy s těmito navazují kontakt zpravidla 6 měsíců před možným propuštěním na svobodu. Reintegrační program je určen odsouzeným propuštěným z VTOS, přičemž vzájemnou spolupráci je taktéž možné navázat 6 měsíců před propuštěním. Tato organizace dále mimo jiné nabízí i další služby, např. programy pro adaptaci vězněných osob, sociální pomoc pro rodiny a sociální

okolí pachatelů trestných činů, sociální a právní poradenství, psychologickou pomoc, přechodné ubytování, rodinnou terapii či pomoc obětem domácího násilí.

6.1 Projekty neziskových organizací

Ve věznicích se v rámci zkvalitňování penitenciární péče a v návaznosti na postpenitenciární péči začaly objevovat nové trendy koncepce práce s odsouzenými. Do popředí se dostává snaha o komplexnější a více cílenou strategii v procesu resocializace. Velký důraz se klade na individuální potřeby odsouzených. V případě spolupráce NO s věznicí dochází velmi často i ke změnám v chování odsouzených, kteří právě tento kontakt s externími pracovníky mnohdy vítají jako možnost podpory a pomoci, které mohou využít i po svém propuštění. Pro příklad můžeme uvést tyto projekty:

✓ ŠANCE

Jedná se o projekt Sdružení pro probaci a mediaci v justici, který je určen osobám před a po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, které se nedopustily zvláště závažných deliktů, a nebyla jim nařízena ochranná léčba. Hlavním kritériem pro zařazení do programu je motivace klienta ke změně jeho dosavadního způsobu života, zejména se zaměřením na získání a udržení si zaměstnání. Práce s klientem je ve VT zahájena půl roku před jeho předpokládaným propuštěním a je zaměřena především na individuální práci s klientem. Dle klientových potřeb je sestaven tzv. individuální akční plán a dále mu jsou poskytnuty kurzy a jiné aktivity vedoucí k rozšíření jeho dovedností.

✓ Reintegrační program Plus

Tento program je stejně jako projekt ŠANCE realizován Sdružením pro probaci a mediaci v justici, kdy hlavním cílem tohoto programu je zvýšení šance na sociální a ekonomický návrat z VT do společnosti (tento projekt se zaměřuje na kraj Ústecký a Karlovarský). Cílovou skupinou jsou osoby krátce před či po výstupu

z výkonu trestu odnětí svobody, mezi které mimo jiné patří i klienti Probační a mediační služby ČR. Program je složen z několika aktivit, do kterých jsou klienti zapojováni dle svého zájmu a rozhodnutí. Mezi tyto hlavní aktivity patří:

Motivační program ZZ (Získej zaměstnání), který je zaměřen na aktivní řešení životní situace klienta, zejména s ohledem na jeho pracovní zařazení

Kurzy řešení zadluženosti, které, jak již z názvu vyplývá, se zaměřují na podporu při řešení zadluženosti a posílení dovednosti správného zacházení s financemi

Právní poradna (ve VTOS)

Mentoring, jehož cílem je pomáhat klientům řešit jejich problémy po propuštění, jedná se o oblasti bydlení, zaměstnání apod.

Cílem Reintegračního programu Plus je především posílení kompetencí důležitých pro vedení řádného života, lepší postavení na trhu práce a celkovou integraci do společnosti, tedy posílení finanční gramotnosti, právního vědomí, posílení odpovědnosti za svůj život apod.

✓ **Projekt SARPO**

Tento projekt je realizován ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR, kdy se jedná o využití nástroje **Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Osob**. Hlavním cílem tohoto projektu je aplikovat konkrétně zaměřené, již odzkoušené a moderní penitenciární programy na vybrané cílové skupiny odsouzených se zaměřením na snížení rizika opětovného páčání TČ. Prakticky se jedná o projekt využívající více možnosti podmíněného propuštění se stanoveným probačním dohledem, kdy je tedy možné část trestu vykonávat již na svobodě.

PRAKTICKÁ ČÁST

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku penitenciární péče na výstupním oddělení. Cílem praktické části je zjistit připravenost odsouzených na život po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Pro získání a vyhodnocení dat byla jako hlavní metoda použita dotazníkové šetření. Šetření probíhalo ve věznici Jiřice u odsouzených mužů zařazených na výstupním oddělení. S ohledem na kapacitu tohoto oddělení byli dále do vzorku zahrnuti i odsouzení, kterým do konce VTOS v době sběru dat zbývalo méně než šest měsíců. Hlavním cílem praktické části bylo zjistit připravenost odsouzených na civilní život, zejména s ohledem na zajištění si zaměstnání po propuštění, obnovení sociálních vazeb s rodinnými příslušníky a navázání spolupráce se sociálním kurátorem.

7 Přípravenost odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody

7.1 Cíl průzkumného šetření

Cílem průzkumného šetření bylo zjistit připravenost odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody.

7.2 Stanovení předpokladů průzkumného šetření

1. Předpokládáme, že 60 % respondentů má v úmyslu po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody navštívit svého sociálního kurátora.

Myslíme si, že odsouzení se po svém výstupu z výkonu trestu odnětí svobody chystají navštívit svého místně příslušného sociálního kurátora. Tato jejich návštěva může být za účelem hledání pomoci a podpory v zařazení se do civilního života, ale také pouze z důvodu možnosti poskytnutí finanční pomoci.

2. Předpokládáme, že více než 40 % odsouzených má již zajištěné zaměstnání, do kterého může nastoupit po výstupu z výkonu trestu.

Dle našeho názoru je důležité a žádoucí, aby se odsouzení připravovali na přechod do civilního života už před svým propuštěním. Jednou z důležitých otázek je právě hledání svého uplatnění na trhu práce.

7.3 Metody průzkumného šetření

Jako hlavní metoda k získání a zpracování údajů pro praktickou část bylo použito dotazníkové šetření, při získávání faktů byla využita i metoda rozhovoru.

- ✓ dotazník – jedná se o rozšířený písemný způsob dotazování, který se používá jak při kvalitativních, tak i kvantitativních šetřeních. Údaje zjištěné z dotazníkového šetření jsou velmi dobře tříditelné a srovnatelné, častým problémem je však návratnost dotazníků. V tomto průzkumném šetření byl použit strukturovaný dotazník, kterým můžeme rozumět jakýsi formulář, ve kterém jsou v určitém pořadí vypsány otázky na respondenty (Reichel 2009, s. 118 – 123). Návratnost dotazníků byla 100 %.
- ✓ rozhovor – v průzkumném šetření byl použit strukturovaný individuální rozhovor k doplnění a upřesnění získávaných dat

7.4 Popis a charakteristika zkoumaného vzorku

Do průzkumného šetření, které probíhalo ve věznici Jiřice v lednu 2012, bylo zařazeno 50 odsouzených mužů ve věznici s ostrahou. Vzhledem k tomu, že se průzkumné šetření zabývá problematikou osob opouštějících VTOS, byli do tohoto vzorku zařazeni odsouzení výstupního oddělení. Ve věznici Jiřice je celková kapacita tohoto oddělení 25 odsouzených. Z tohoto důvodu bylo do vzorku zahrnuto dalších 25 odsouzených, kterým ke dni sběru dat zbývalo do konce trestu odnětí svobody méně než 6 měsíců.

Věznice Jiřice je profilována jako věznice pro výkon trestu odnětí svobody (dále jen VTOS) dospělých mužů zařazených do věznice s ostrahou, ale současně v samostatném oddělení realizuje i VTOS mužů s dozorem. Celková kapacita věznice je 725 míst, z toho 191 pro oddělení s dozorem. Věznice Jiřice se nachází na Nymbursku, poblíž města Benátky nad Jizerou. Historie vzniku věznice Jiřice se datuje od roku 1990, kdy byla pozastavena dostavba věznice Říčany. Jako náhrada byl ve spolupráci s Ministerstvem obrany vytipován objekt po Sovětské armádě nedaleko obce Jiřice.

7.5 Interpretace výsledků průzkumného šetření

Na základě průzkumného šetření bylo zjištěno, že **průměrný věk respondenta je 38 let** (otázka č. 1 dotazníku).

Z hlediska rodinného stavu, viz Tab. č. 1 a Graf č. 1, je nejvíce respondentů svobodných – 42 %, dále 38 % rozvedených, 10 % ženatých, 8 % žije v nesezdaném soužití s družkou, ve 2 % se jednalo o vdovce.

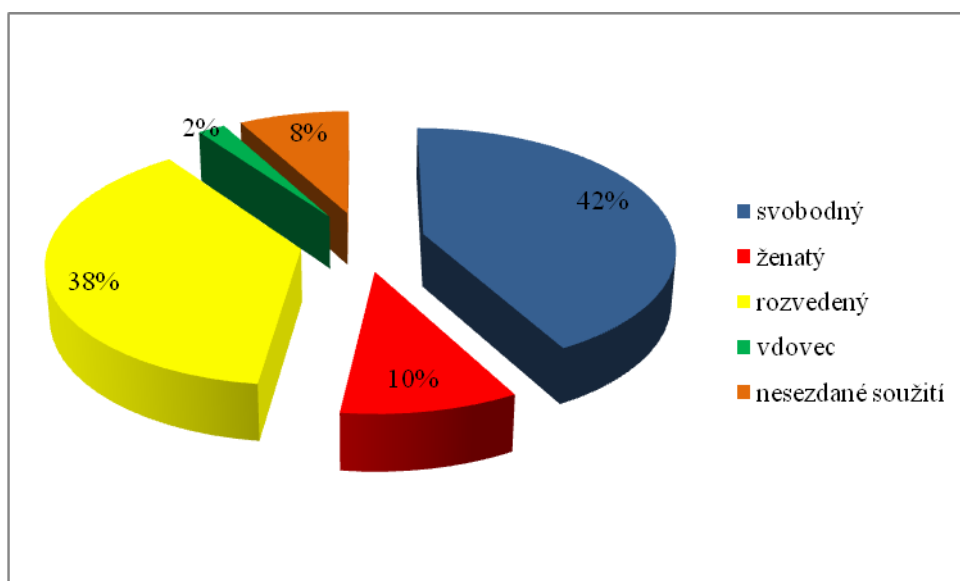
Jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedlo nejvíce respondentů – 42 % vzdělání základní, 28 % je vyučeno, 18 % uvedlo střední odborné učiliště, 8 % má ukončené středoškolské vzdělání. Vysokoškolské vzdělání uvedla 4 % a vyšší odborné vzdělání se ve vzorku nevyskytuje. (viz Tab. č. 2, Graf č. 2)

Z těchto získaných výsledků vyplývá, že průměrný věk respondenta je poměrně vysoký. Tuto skutečnost si můžeme vysvětlit tím, že průzkumné šetření bylo zaměřeno na odsouzené zařazené na výstupním oddělení věznice, kdy do tohoto jsou umisťováni zpravidla recidivisté či odsouzení k dlouhodobým trestům odnětí svobody. S ohledem právě na věk respondentů se můžeme zamyslet i nad dalším průběžným výsledkem šetření, a to, že 80 % odsouzených je svobodných či rozvedených. Vezmeme-li v potaz, že se jedná o muže v produktivním věku, nabízí se otázka jejich životních hodnot, tedy, že namísto budování svého profesního růstu a rodinného zázemí, se tito nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Další zjištěnou skutečností je, že 42 % odsouzených má pouze základní vzdělání, čímž se potvrzuje domněnka laické veřejnosti o nejvyšším dosaženém vzdělání osob páchajících TČ a později odsouzených k VTOS.

Tab. č. 1: Rodinný stav odsouzených

svobodný	21
ženatý	5
rozvedený	19
vdovec	1
nesezdané soužití	4

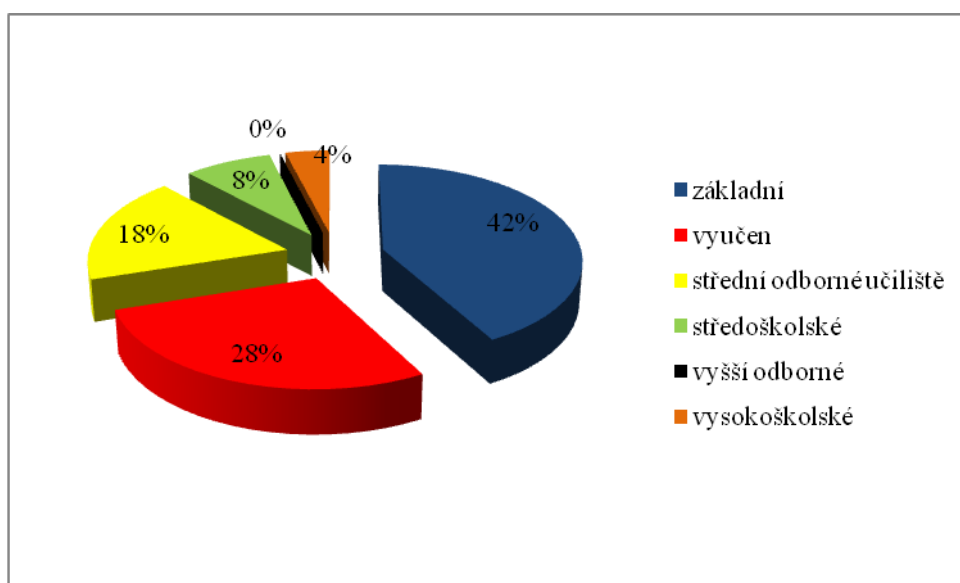
Graf. č. 1: Rodinný stav odsouzených

Tab. č. 2: Přehled dosaženého vzdělání

základní	21
vyučen	14
střední odborné učiliště	9
středoškolské	4
vyšší odborné	0
vysokoškolské	2

Graf č. 2: Přehled dosaženého vzdělání

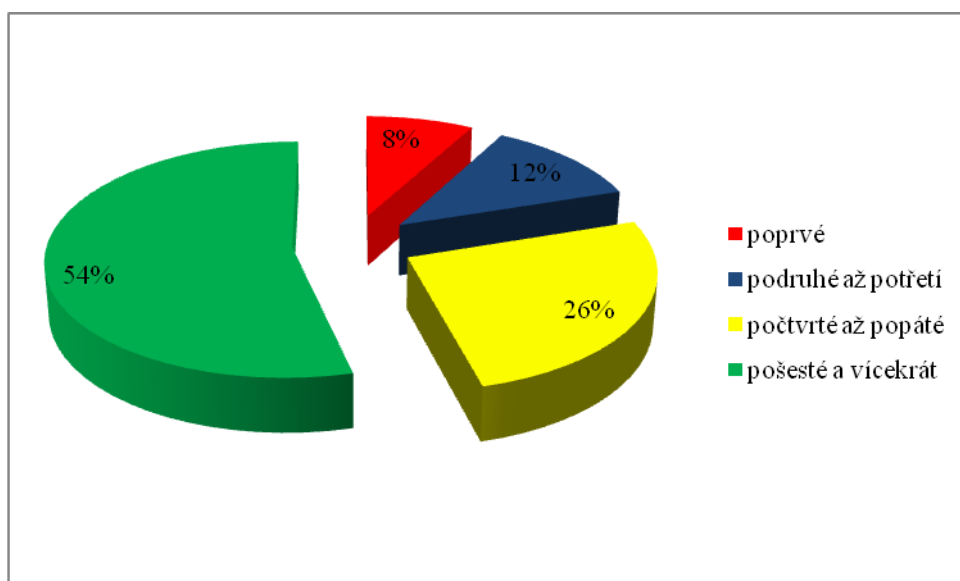

Z hlediska specifikace průzkumného vzorku byla zjišťována i kriminální kariéra respondentů. Šetřením bylo zjištěno, že nejvíce odsouzených (54 %) bylo již šestkrát a vícekrát soudně trestáno, 26 % odsouzených bylo trestáno čtyřikrát až pětkrát a 12 % odsouzených dvakrát až třikrát. Poprvé bylo soudně trestáno pouze 8 % odsouzených. (viz údaje v Tab. č. 3, Grafu č. 3)

Tab. č. 3: Počet soudních trestání

poprvé	4
podruhé až potřetí	6
počtvrté až popáté	13
pošesté a vícekrát	27

Graf č. 3: Počet soudních trestání

Z hlediska počtu pobytů ve výkonu trestu odnětí svobody bylo dále zjištěno (viz Tab. č. 4, Graf č. 4), že nejvíce dotázaných je ve VTOS podruhé až potřetí 42 % a dále v rozmezí počtvrté až popáté 32 %, pošesté a vícekrát 16 % a poprvé 10 %. Povahu TČ charakterizují údaje zjištěné v otázce č. 6 (dotazník), kdy nejvíce je zastoupena majetková trestná činnost, konkrétně trestný čin krádeže, dále trestný čin loupeže či trestný čin maření úředního rozhodnutí, což v praxi znamená

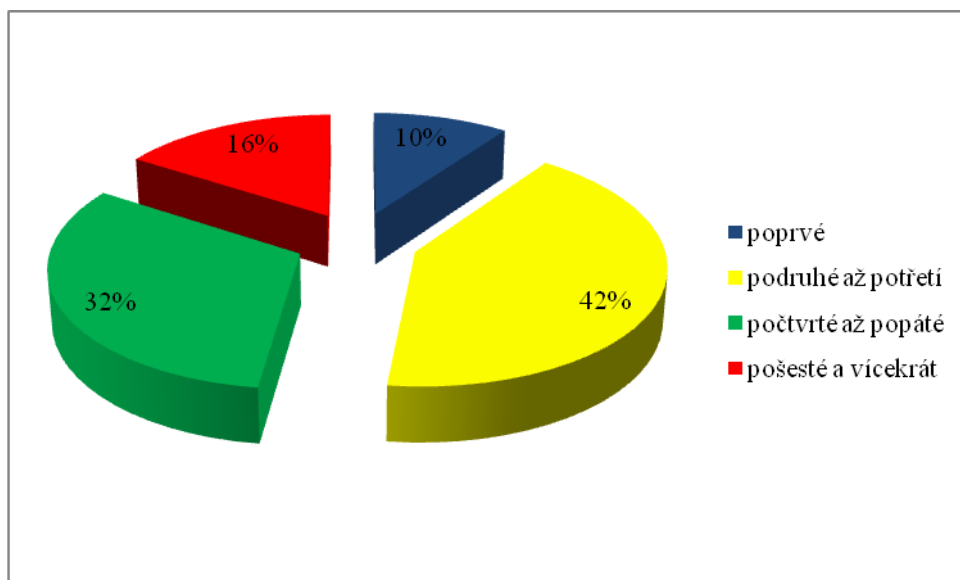

především řízení motorového vozidla i přes uložený soudní zákaz. Ve větší míře jsou dále zastoupeny trestné činy podvodu a nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Tab. č. 4: Počet výkonů trestu odnětí svobody

poprvé	5
podruhé až potřetí	21
počtvrté až popáté	16
pošesté a vícekrát	8

Graf č. 4: Počet výkonů trestu odnětí svobody

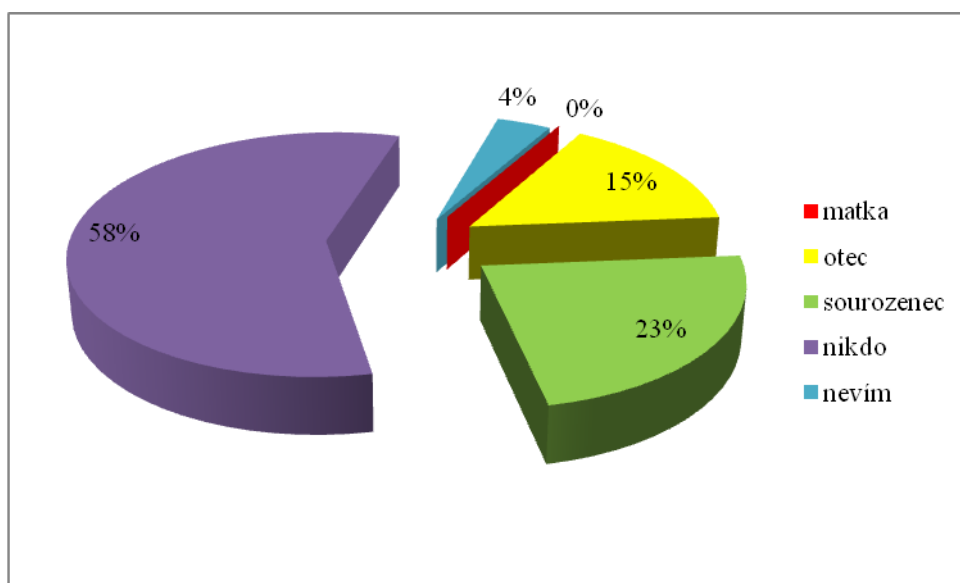

V rámci zjišťování rodinné anamnézy respondentů bylo dále zjištěno, že ve VT byli i jejich další rodinní příslušníci, konkrétně otec (u 8 ods.), sourozenec (u 12 ods.). Dva z respondentů uvedli, že ve výkonu trestu odnětí svobody byl jejich otec i sourozenec. Viz Tab. č. 5, Graf č. 5.

Tab. č. 5: Výskyt trestné činnosti v rodině

matka	0
otec	8
sourozenec	12
nikdo	30
nevím	2

Graf č. 5: Výskyt trestné činnosti v rodině

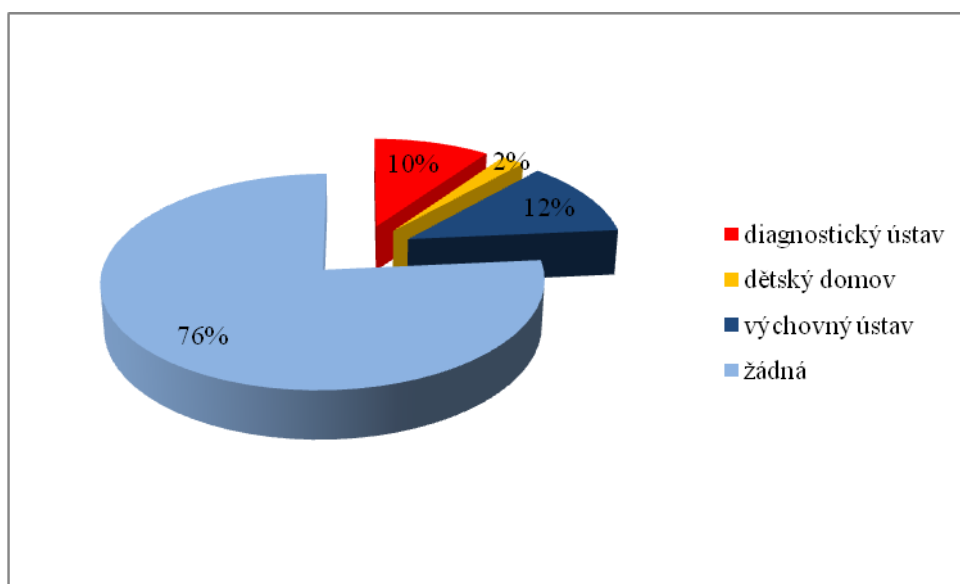
Z hlediska působení výchovného prostředí v dětském a dospívajícím věku respondentů bylo zjišťováno, zda prošli ústavní nebo ochrannou výchovou, tedy zda byli vychováni v rodině nebo v nějakém ústavním zařízení. Z Tab. č. 6, Grafu č. 6 pak vyplývá, že 76 % neprošlo žádnou ochrannou či ústavní výchovou, 12 % má zkušenost s pobytem ve výchovném ústavu, 10 % bylo v diagnostickém ústavu a 2 % bylo v dětském domově. Jeden z respondentů uvedl, že byl umístěn jak v diagnostickém, tak i ve výchovném ústavu. U této otázky byl dále zjišťován věk, ve kterém byli odsouzení umístěni v některém z výše uvedených zařízení. Bylo zjištěno, že věk respondentů se pohyboval mezi 10 a 18 lety, přičemž se nejčastěji jednalo o věk 12, 13 let (u 4 ods.) a dále o věk 17, 18 let (u 3 ods.).

S ohledem na výše zjištěné údaje můžeme konstatovat, že v průzkumném vzorku se jednalo především o odsouzené recidivisty, přičemž u 62 % odsouzených nebylo zjištěno páchaní trestné činnosti v rodině. Není tedy možné potvrdit laickou domněnku, že většina pachatelů TČ si toto své chování přejímá od své primární rodiny. V rámci zjišťování sociální anamnézy odsouzených se dále nepotvrdilo, že by většina pachatelů trestných činů v průběhu svého dětství či dospívání byla umístěna v některém ústavním zařízení.

Tab. č. 6: Výskyt ochranné nebo ústavní výchovy

diagnostický ústav	5
dětský domov	1
výchovný ústav	6
žádná	39

Graf č. 6: Výskyt ochranné nebo ústavní výchovy

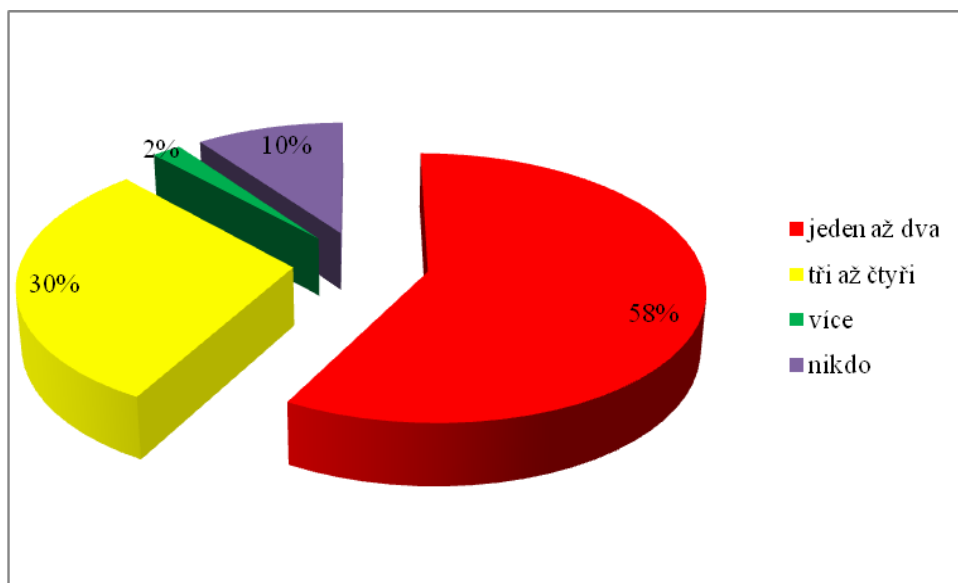
Pro možnou úspěšnější reintegraci odsouzeného do společnosti byla do dotazníku zahrnuta i otázka, s kým odsouzený v době výkonu trestu udržuje kontakt. Myslím si, že pokud tento kontakt není výkonem trestu narušen či úplně zrušen bude pokračovat i po ukončení VTOS. Jelikož někteří odsouzení udržují

kontakt i s více než čtyřmi osobami a někteří naopak s nikým, zajímalo nás především rozdělení z hlediska počtu kontaktních osob. U odsouzených se můžeme velmi často setkat s nadřazováním kvantity sociálních vztahů nad jejich kvalitou. Tím myslíme, že odsouzení nejsou mnohdy schopni navazovat a udržovat kvalitní sociální vztahy, kdy tyto nahrazují právě větším počtem nestabilních kontaktů. Viz Tab. č. 7, Graf č. 7, z nichž plyne, že 58 % udržuje kontakt s jednou až dvěma osobami, 30 % se třemi až čtyřmi osobami, 2 % s více než čtyřmi a 10 % s nikým. Máme-li uvést, o jaké kontakty se jednalo, byl to nejčastěji kontakt s přáteli (23 ods.), rodiči (22 ods.) či s družkou (18 ods.).

Tab. č. 7: Počet osob, se kterými odsouzený udržuje kontakt v době výkonu trestu

jeden až dva	29
tři až čtyři	15
více	1
nikdo	5

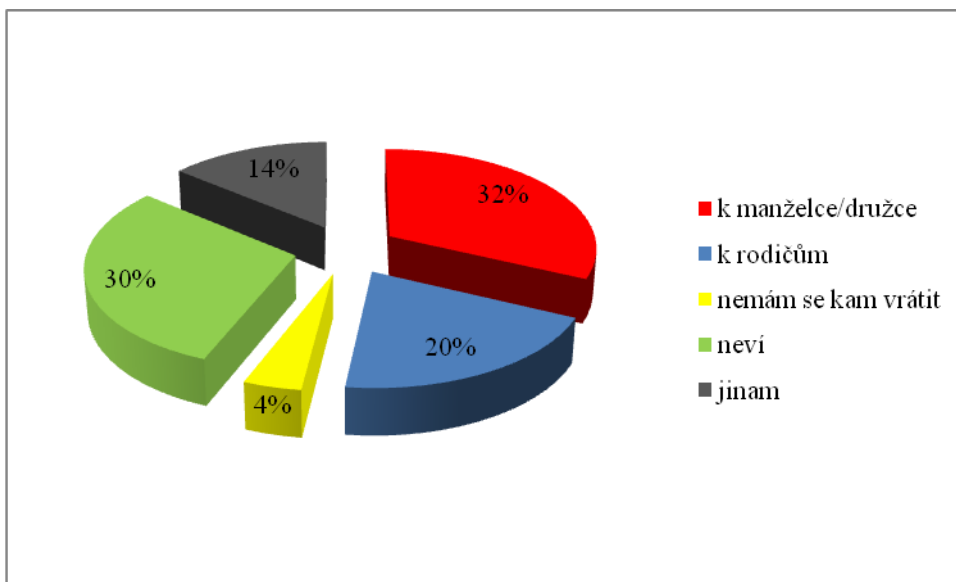
Graf č. 7: Počet osob, se kterými odsouzený udržuje kontakt v době výkonu trestu

Tab. č. 8: Možnosti návratu odsouzených po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

k manželce/družce	16
k rodičům	10
nemám se kam vrátit	2
neví	15
jinam	7

Graf č. 8: Možnosti návratu odsouzených po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

V případě možnosti návratu odsouzeného po propuštění z VTOS uvedlo 32 %, že se bude vracet k manželce či k družce, 20 % k rodičům, 14 % se bude vracet na jiné místo. U této zvolené odpovědi bylo v dotazníku možné uvést, na jaké konkrétní místo se bude odsouzený vracet. Pět respondentů uvedlo, že má vlastní byt, či že žijí sami, dva odsouzení uvedli, že se budou vracet ke svým kamarádům. Ze šetření bylo dále zjištěno, že 30 % neví, kam se bude po propuštění vracet a 4 %, se nemají kam vrátit. (Tab. č. 8, Grafu č. 8) Tyto výsledky jsou dle mého názoru alarmující, neboť se jedná o odsouzené na výstupním oddělení a odsouzené nejdéle 6 měsíců před propuštěním.

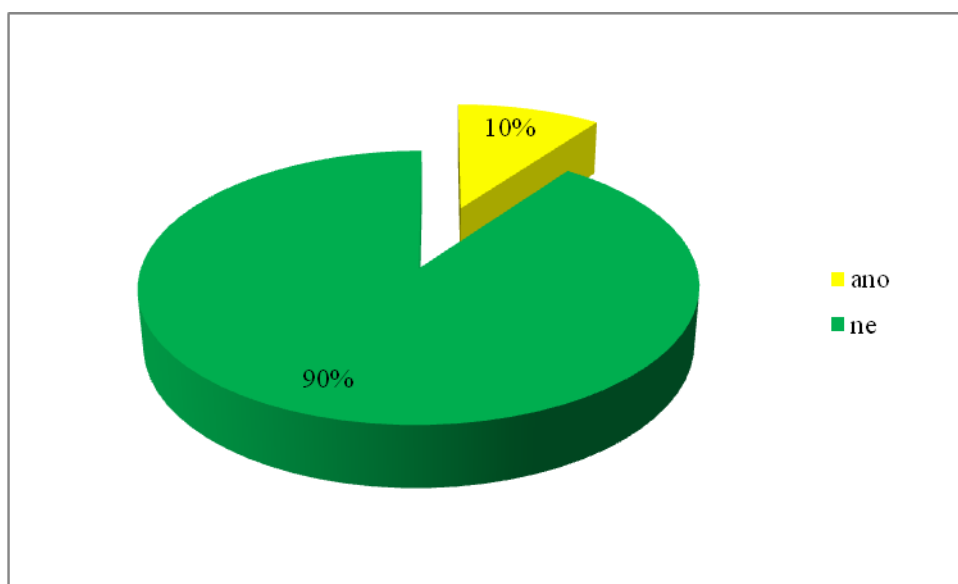
Odsouzeným je ve VTOS nabízena spolupráce se specialisty věznice, ale také s externími pracovníky např. neziskových organizací. Tato spolupráce se doporučuje především těm odsouzeným, kteří se nacházejí v situaci, kdy neví jakým způsobem řešit svůj život po propuštění. Mezi tyto externí spolupracovníky patří mimo jiné i sociální kurátoři. Z Tab. č. 9, Grafu č. 9 však vyplývá, že možnosti navázání této spolupráce ve VTOS využilo pouhých 10 %. Vrátime-li se k výsledkům Tab. č. 8, Grafu č. 8, ze kterých vyplývá, že celkem 34 % odsouzených neví, kam se bude po svém propuštění vracet, je otázkou, z jakého důvodu nedošlo právě mezi nimi a jejich sociálními kurátory k navázání spolupráce.

Z údajů v Tab. č. 10, Grafu č. 10 poté vyplývá, že 62 % má v úmyslu navštívit svého sociálního kurátora po propuštění z VT. S ohledem na předchozí výsledky je možné předpokládat, že se bude jednat pouze o jednorázovou návštěvu za účelem poskytnutí finančních prostředků. Také se můžeme domnívat, že odsouzený chce řešit svou situaci až svém propuštění, kdy sociálního kurátora navštíví právě z důvodu akutní potřeby ubytování. Tato volba je samozřejmě tou nejméně vhodnou, neboť by bylo nanejvýš vhodné řešit problematiku jeho dalšího způsobu života již ve VT. Navštívit sociálního kurátora naopak nemá v úmyslu 38 %. Můžeme se domnívat, že se jedná o respondenty, kteří mají zachovalé sociální zázemí a pomoc kurátora proto nevyhledávají či se domnívají, že by jim nebyla ku prospěchu.

Tab. č. 9: Spolupráce se sociálním kurátorem

ano	5
ne	45

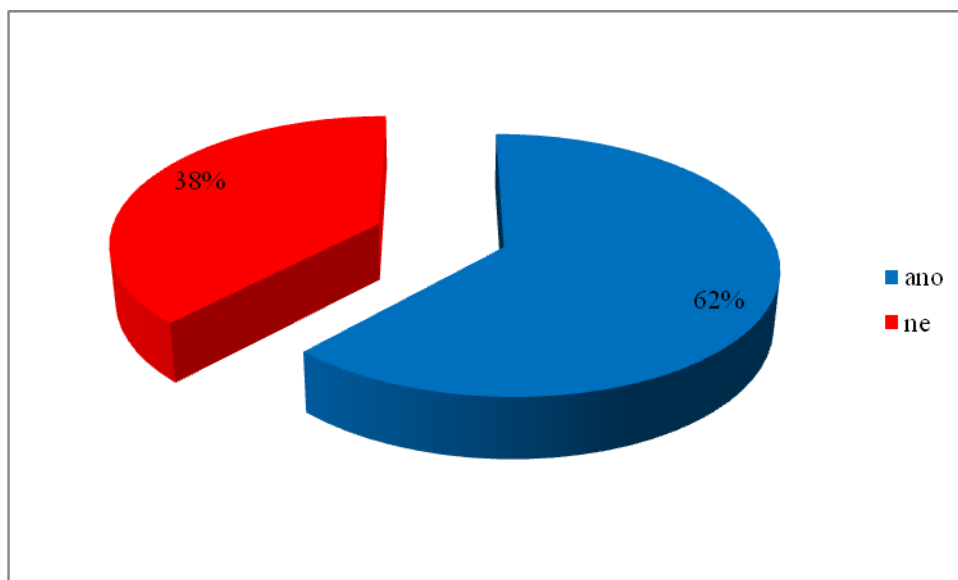
Graf. č. 9: Spolupráce se sociálním kurátorem

Tab. č. 10: Návštěva sociálního kurátora po propuštění

ano	31
ne	19

Graf č. 10: Návštěva sociálního kurátora po propuštění

Údaje zjištěné z otázky č. 14 (dotazník) poukazují na pracovní návyky respondentů, kdy z těchto vyplývá, že 88 % uvedlo, že ve svém civilním životě pracovalo na hlavní pracovní poměr a 46 % pracovalo brigádně. Někteří z respondentů neuvedli, že by ve svém životě pracovali, jiní byli naopak zaměstnáni

jak v pracovním poměru, tak i brigádně. U této otázky bylo rovněž důležité zjistit, jak dlouho respondenti takto pracovali. Bylo zjištěno, že u hlavního pracovního poměru se jednalo převážně o zaměstnání dlouhodobé (uváděno v řádu několika let), naproti tomu u brigádního byly uváděny převážně počty měsíců, nejdelší období (3 roky) se tak objevilo u dvou respondentů. Z těchto zjištěných údajů vyplývá, že odsouzení mají větší zkušenost se zaměstnáváním na hlavní pracovní poměr oproti brigádnímu.

Z Tab. č. 11, Grafu č. 11 poté vyplývá, že celých 54 % bylo před nástupem do VTOS zaměstnáno. Můžeme se tak domnívat, že se jednalo např. o odsouzené, kteří se před svým odchodem do výkonu trestu pokoušeli zabezpečit svou rodinu finančními prostředky, ale rovněž se mohlo jednat o odsouzené, kteří si neuvědomovali či nepřipouštěli rizika jimi spáchané TČ a dále pokračovali ve svém dosavadním způsobu života. Ostatní respondenti (46 %) nebyli před nástupem do výkonu trestu zaměstnáni, přičemž 20 % bylo evidováno u úřadu práce a zbylých 26 % naopak nebylo evidováno u úřadu práce.

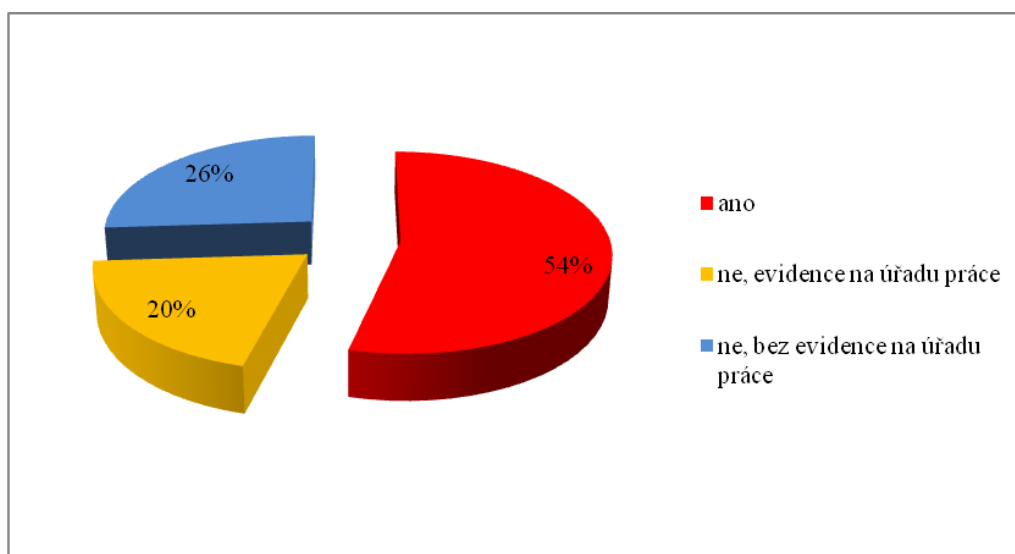
Z otázky č. 16 (dotazník) pak bylo zjištěno, že se v případě zaměstnání před výkonem trestu odnětí svobody jednalo o profese jako je skladník, řidič, pomocný kuchař, zedník, pracovník na stavbě, barman apod. Je tedy možné uvést, že se jednalo především o dělnické profese, k jejichž výkonu není často nutná odborná kvalifikace. (viz i údaje v Tab. č. 2, Grafu č. 2, kdy 42 % respondentů uvedlo základní vzdělání jako své nejvyšší dosažené)

Tab. č. 11: Zaměstnání před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody

ano	27
ne, evidence na úřadu práce	10
ne, bez evidence na úřadu práce	13

Graf č. 11: Zaměstnání před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody

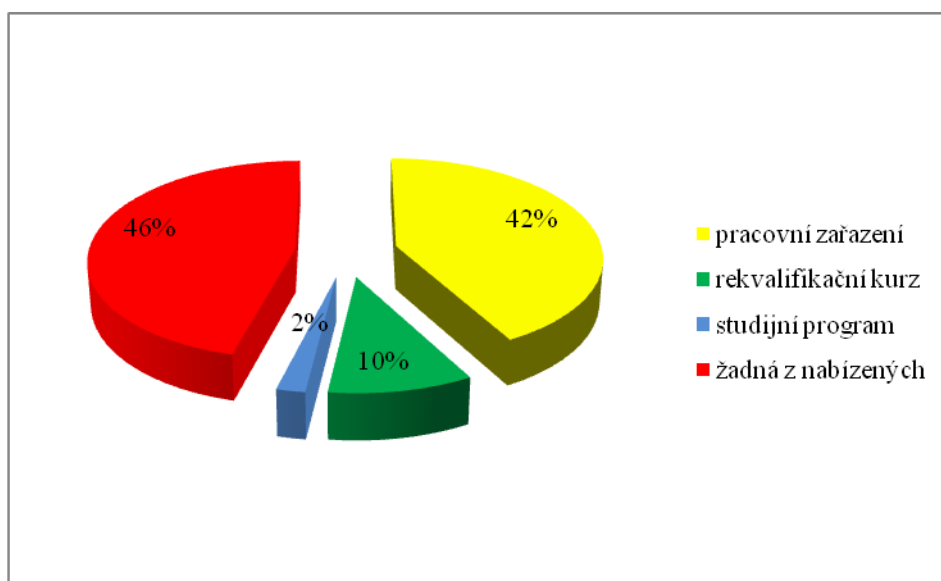

V otázce č. 17 (dotazník) byli respondenti dotazováni na jimi vykonávané aktivity ve VTOS. Jednalo se o otázku uzavřenou, ve které byly nabízeny možnosti: pracovní zařazení, rekvalifikační kurz a studijní program. Tyto byly zvoleny z důvodu, že se dle mého názoru jedná o zásadní aktivity, které je možné využít i při pozdějším návratu odsouzeného do civilního života. Bylo zjištěno, že 23 odsouzených nevykonávalo ve VT žádnou z nabízených aktivit, 21 odsouzených bylo pracovně zařazeno, 5 odsouzených absolvovalo rekvalifikační kurz a jeden odsouzený úspěšně ukončil studijní program. Z těchto zjištěných údajů vyplývá skutečnost, že celkem 54 % odsouzených se ve VT věnovalo některé z těchto, dle našeho názoru, velmi užitečných aktivit pro pozdější úspěšnější reintegraci.

Tab. č. 12: Aktivity ve výkonu trestu odnětí svobody

pracovní zařazení	21
rekvalifikační kurz	5
studijní program	1
žadná z nabízených	23

Graf. č. 12: Aktivita ve výkonu trestu odnětí svobody

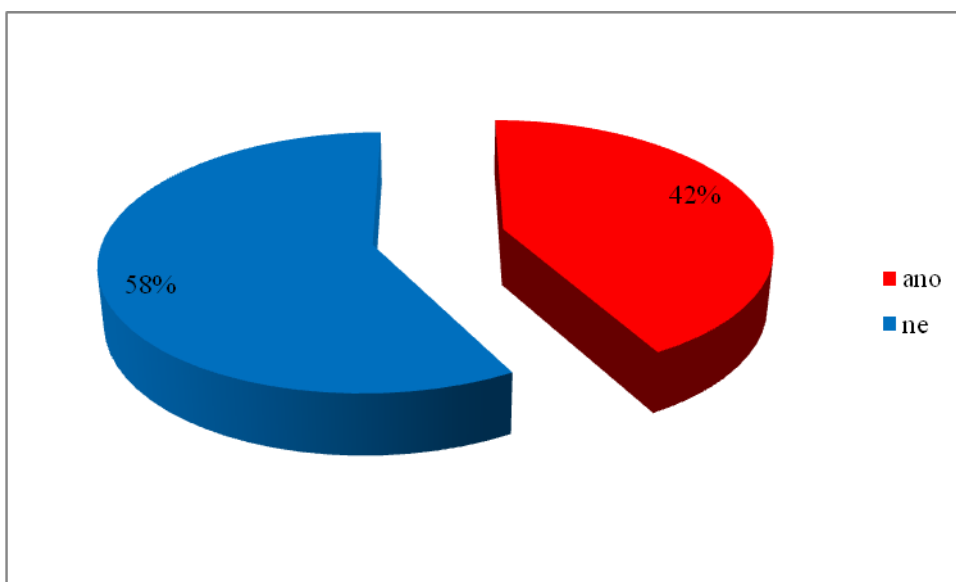
Z údajů zjištěných z Tab. č. 13, Grafu č. 13 vyplývá, že 42 % má přislíbeno zaměstnání po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, což dle našeho názoru poukazuje na možnost jejich snazší reintegrace. Samozřejmě je nutné předpokládat, že těmto přislíbům nemusí být dostáno, přesto si ale myslíme, že je nutné tuto snahu o zajištění si zaměstnání hodnotit pozitivně. Z výsledků rovněž vyplynulo, že většina, tedy 58 % (29 ods.) tento přislíb zaměstnání nemá. Lze se domnívat, že se jedná o odsouzené, kteří nepovažují zaměstnání za důležitou součást svého života a nemají tedy vytvořené vhodné pracovní návyky, ale rovněž se může jednat o osoby, které chtějí po svém propuštění pracovat jako osoby samostatně výdělečně činné (toto bylo i několikrát uváděno respondenty v dotazníku při zvolení odpovědi „ne“). S ohledem na tyto skutečnosti je proto nutné výchovně působit na odsouzené s ohledem na důležitost jejich vhodného pracovního uplatnění.

V otázce č. 19 (dotazník) pak bylo zjišťováno, v jaké profesi mají odsouzení přislíbené zaměstnání. Stejně jako z odpovědí u otázky č. 16 (dotazník) i z těchto vyplynulo, že odsouzení nachází své uplatnění především v dělnických profesích. Z uváděných profesí je možné uvést skladníky, uklízeče, automechanika, zedníka, pokrývače či závozníka.

Tab. č. 13: Příslib zaměstnání po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody

ano	21
ne	29

Graf č. 13: Příslib zaměstnání po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody

7.6 Vyhodnocení předpokladů průzkumného šetření

Z výsledků průzkumného šetření vyplývá, že předpoklad č. 1) **Nejméně 60 % respondentů má v úmyslu po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody navštívit svého sociálního kurátora se potvrdil.** Je ale nutno uvést, že z výsledků bylo rovněž zjištěno, že 90 % odsouzených nevyužilo možnosti navázání kontaktu se sociálním kurátorem již ve výkonu trestu odnětí svobody. Můžeme se tedy domnívat, jak již bylo uvedeno výše, že se může jednat pouze o jednorázový kontakt za účelem získání dávky mimořádné okamžité pomoci či zprostředkování akutní potřeby ubytování.

Ze zjištěných údajů lze také konstatovat, že předpoklad č. 2) **Více než 40 % odsouzených má již zajištěné zaměstnání, do kterého může nastoupit po výstupu z výkonu trestu, se potvrdil.** Tuto skutečnost můžeme považovat za velmi pozitivní, neboť důležitou součástí přípravy odsouzeného na výstup z VTOS je jistě i zajištění zaměstnání, tedy finančního zabezpečení odsouzeného. Vzhledem k tomu, že

respondenti se dopouštěli páčání zejména majetkové trestné činnosti, lze se domnívat, že v případě řádného zaměstnání dojde i k uspokojení materiálních potřeb odsouzených a nebude tak docházet k jejich recidivě.

7.7 Závěr průzkumného šetření

Na základě údajů získaných z průzkumného šetření byly obě stanovené hypotézy označeny jako pravdivé. Je však nutné uvést, že i jiné výsledky tohoto šetření lze považovat za velmi zajímavé. Zejména skutečnost, že značná část odsouzených neví, kam se bude po svém propuštění vracet je dle našeho názoru alarmující, a to především z tohoto důvodu, že se jedná o odsouzené krátce před koncem VTOS. Jak již bylo uvedeno, průzkumné šetření se zaměřovalo právě na zjištění zajištěných podmínek odsouzených pro přechod do civilního života. Myslíme si, že vedle otázky bydlení odsouzeného, je důležité řešit i nalezení vhodného zaměstnání, neboť toto odsouzeného zabezpečí po finanční stránce a může se tak předejít jeho dalšímu páčání TČ. Právě s odkazem na výsledky tohoto šetření lze konstatovat, že nejčastěji respondenti páčali majetkovou trestnou činnost, kterou tak mohli dosahovat svého materiálního zabezpečení. Z výsledků průzkumného šetření bylo dále zjištěno, že značná část respondentů není ve VTOS poprvé a tudíž není ani zdaleka poprvé soudně trestána. Dle našeho názoru je nutné lépe výchovně působit na odsouzené a přecházet tak právě dalšímu páčání TČ čili recidivě odsouzených. Potvrdila se i laické veřejnosti známá domněnka, že nejvíce odsouzených má pouze základní vzdělání. Z toho lze také usoudit, že větší část respondentů se v období dospívání nezajímala o svou budoucnost. Můžeme tedy mluvit o vedení života „ze dne na den“, kdy si tento životní styl přenáší i do pozdějšího dospělého věku. Za velmi pozitivní proto shledáváme možnosti dalšího vzdělávání či vzdělávacích aktivit, které odsouzeným mohou pomoci právě při hledání zaměstnání v budoucím civilním životě.

7.8 Navrhovaná opatření

Na základě výsledků průzkumného šetření lze uvažovat i o určitých opatřeních směřujících k větší připravenosti odsouzených pro civilní život a předcházet tak jejich dalšímu páchání trestné činnosti. Za důležité považujeme zejména navazování spolupráce s externími subjekty a zařazování odsouzených do programů zaměřených na jejich úspěšnou resocializaci. Tohoto je možné dosáhnout zejména:

- 1) podporou v navazování spolupráce s externími subjekty
- 2) zvyšováním atraktivnosti a využitelnosti nabízených programů

V rámci navazování spolupráce Vezeňské služby České republiky a externích subjektů je nutné podpořit samotný vznik kontaktu mezi těmito subjekty a samotnými odsouzenými. K tomuto navázání jistě přispěje atraktivnost nabízených programů, která by měla vést k využitelnosti získaných dovedností v budoucím životě odsouzeného. Důraz by měl být jistě kladen na samostatnost odsouzeného při řešení problémů každodenního života.

Z výše uvedeného vyplývá, že penitenciární péče by měla být vždy poskytována v souladu se zásadami kontinuální sociální práce, kterou rozumíme práci s klientem ve všech fázích trestního řízení, ve VTOS a následně i po propuštění. Cílem kontinuální sociální práce je minimalizovat hranice mezi jejími složkami, tedy mezi penitenciární a následně i postpentenciární péčí. Dojde-li ve VTOS k úspěšnému navázání kontaktu mezi odsouzeným a např. sociálním kurátorem, je možné předpokládat, že tato spolupráce bude pokračovat i po jeho propuštění a napomůže mu tak v jeho integraci do společnosti.

Závěr

Problematika vězeňské péče je stále aktuálním tématem a dá se očekávat její aktuálnost i v budoucích letech. Je více než zřejmé, že zásadním problémem je výchovné působení na odsouzené, které by mělo vést k přehodnocení jejich dosavadních životních postojů a hodnot a tím předcházet další recidivě. K tomu jistě napomáhá práce odborných pracovníků věznice, především sociálních pracovníků, který by s odsouzeným měli spolupracovat a zaměřovat se na jeho možnosti po propuštění na svobodu. Jedná se o pomoc při hledání nového zaměstnání, bydlení, řešení neplacení dluhů či výživného, neuspořádaných rodinných vztahů apod. Jako důležitou složku lze v tomto směru označit rozsah a plnění programu zacházení, neboť ten by měl být individuálně zaměřen na každého odsouzeného. Pokud je vhodně sestaven a jeho obsah odsouzený plní, lze předpokládat i větší možnost jeho úspěšné reintegrace do společnosti.

Cílem této bakalářské práce bylo popsat specifika penitenciární péče se zaměřením na výstupní oddělení. Z těchto jednoznačně vyplývá, že je nutné připravovat odsouzené na plynulý přechod do civilního života a snažit se, pokud je to samozřejmě možné, minimalizovat rizika s tím spojená. Právě za velmi rizikové lze jistě považovat období bezprostředně po propuštění z VTOS, kdy se odsouzený v případě své nedostatečné připravenosti ocitá ve velmi obtížné situaci. Pokud nemá sociální zázemí, tedy rodinu či jiné osoby, které by mu poskytly oporu, je vhodné, aby využil pomoci některé z organizací, které se na pomoc osobám opouštějícím VT či již propuštěným specializují.

Průzkumným šetřením bylo potvrzeno, že většina odsouzených má po propuštění v úmyslu navštívit svého kurátora, avšak nebylo prokázáno, že by s ním navázali spolupráci již v době VTOS. Z výsledků je rovněž zřejmé, že u řady odsouzených může nastat zásadní problém při hledání zaměstnání, zejména s ohledem na zápis v rejstříku trestů. S tímto bezpochyby souvisí i zajištění ubytování, kdy mohou být propuštěné osoby označovány jako problémové bez ohledu na to, za jaký trestný čin došlo k jejich odsouzení či jak dalece byla úspěšná jejich resocializace.

Seznam použité literatury

BAJCURA, L., 1999. *Práva vězně: od vazby po propuštění z trestu odnětí svobody*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-7169-555-6.

ČERNÍKOVÁ, V., SEDLÁČEK, V., 2002. *Základy penologie pro policisty*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR. ISBN 80-7251-104-1.

ČERNÍKOVÁ, V., aj., 2008. *Sociální ochrana: terciární prevence, její možnosti a limity*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-138-0.

ČÍRTKOVÁ, L., 2008. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2207-8.

FISHER, S., ŠKODA, J., 2009. *Sociální patologie*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2781-3.

FRANK, J., 2008. Propuštění vězni v pasti problémů resocializace. *České vězeňství*, roč. 16, č. 2, s. 12–15. ISSN 1213-9297.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY, 2007. *Metodický list ředitele odboru výkonu vazby a trestu o činnosti výstupních oddělení*. Praha: GŘ VS ČR, č. 23.

HUŠKOVÁ, V., 2008. Reintegrační program: pomoc propuštěným vězňům. *České vězeňství*, roč. 16, č. 2, s. 8-11. ISSN 1213-9297.

JIRIČKA, V., 2011. S kým zacházet-a jak?. *České vězeňství*, roč. 19, č. 2, s. 14-16. ISSN 1213-9297.

Kodex profesní etiky zaměstnance Vězeňské služby České republiky. Praha, 2003, č. j. 89/417/2003-GŘ/2005

MATOUŠEK, O., aj., 2003. *Metody a řízení sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A., 2011. *Mládež a delikvence*. 3. aktual. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-825-8.

MATOUŠEK, O., aj., 2005. *Sociální práce v praxi*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-002-X.

MUNKOVÁ, G., 2001. *Sociální deviace*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0279-2.

PILAT, L., 2011. Příběh jednoho polepšení. *České vězeňství*, roč. 19, č. 2, s. 27. ISSN 1213-9297.

REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3006-6.

SOCHŮREK, J., 2007. *Kapitoly z penologie I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-203-6.

SOCHŮREK, J., 2007. *Kapitoly z penologie II. díl. Teorie a praxe zacházení s vězňnými*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-204-3.

SOCHŮREK, J., 2007. *Kapitoly z penologie III. díl. Negativní jevy ve vězení*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-205-0.

VÁGNEROVÁ, M., 2008. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozšíř. a přepr. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-414-4.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, 2011. Co zmůžou programy zacházení. *České vězeňství*, roč. 19, č. 2, s. 12-13. ISSN 1213-9297

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1999 [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1999/sb058-99.pdf>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník průzkumného šetření

Příloha č. 2: Dotazník průzkumného šetření vyplněný odsouzeným z výstupního oddělení

Příloha č. 3: Dotazník průzkumného šetření vyplněný odsouzeným z běžného kolektivu, kterému do konce výkonu trestu odnětí svobody zbývá méně než 6 měsíců

Příloha č. 1: Dotazník průzkumného šetření

Dobrý den,

jmenuji se Andrea Pokorná a jsem studentkou vysoké školy. V současné době píši bakalářskou práci na téma týkající se výstupních oddělení věznic. Do své práce bych ráda zařadila výzkum o připravenosti odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody. Na základě toho se Vám právě dostal do rukou tento dotazník. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro účely mé bakalářské práce.

1) Kolik Vám je let? (prosím doplňte)

_____

2) Rodinný stav

- ☐ svobodný
- ☐ ženatý
- ☐ rozvedený
- ☐ vdovec
- ☐ nesezdané soužití (druh/družka)

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ☐ základní
- ☐ vyučen
- ☐ střední odborné učiliště
- ☐ středoškolské
- ☐ vyšší odborné
- ☐ vysokoškolské

4) Pokolikrát jste soudně trestán? (podmíněné tresty, alternativní tresty – OPP, apod.)

- ☐ poprvé
- ☐ 2 – 3
- ☐ 4 – 6
- ☐ 6 a více

5) Pokolikrát jste ve výkonu trestu odnětí svobody?

- ☐ poprvé
- ☐ 2 – 3
- ☐ 4 – 6
- ☐ 6 a více

6) Za jaký trestný čin jste ve výkonu trestu odnětí svobody? (prosím doplňte)

_____

7) Kdo další z Vaší rodiny byl soudně trestán?

- ☐ matka
- ☐ otec
- ☐ sourozenec
- ☐ nikdo
- ☐ nevím

8) Prošel jste ochranou či ústavní výchovou?

- ☐ ano
- ☐ ne
- ☐ nevím

9) V případě, že ano, uveďte, o kterou se jednalo a kolik Vám v té době bylo let:

(u věku můžete uvést období, např. od 15 do 18 let)

- ☐ o diagnostický ústav
- ☐ o dětský domov
- ☐ o výchovný ústav
- ☐ o jinou (uveďte kterou) _____
- ☐ nevím

Váš tehdejší věk: _____

10) S kým udržujete kontakt v době výkonu trestu?

- ☐ s manželkou
- ☐ s družkou
- ☐ s rodiči
- ☐ se sourozencem/sourozenci
- ☐ s ostatními příbuznými
- ☐ s přáteli
- ☐ s nikým

11) Po výkonu trestu se budete vracet:

- ☐ k manželce/družce
- ☐ k rodičům
- ☐ nemám se kam vrátit
- ☐ nevím
- ☐ jinam (uveďte konkr., např. ke kamarádovi, žiji sám) _____

12) Jste v kontaktu se svým sociálním kurátorem?

- ☐ ano
- ☐ ne

13) Máte v úmyslu navštívit svého sociálního kurátora po propuštění z výkonu trestu?

☐ ano

☐ ne

14) Kolik let jste za svůj život odpracoval? (prosím doplňte)

☐ na trvalý pracovní poměr _____

☐ brigádně _____

15) Pracoval jste před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody?

☐ ano

☐ ne, byl jsem evidován na úřadu práce

☐ ne, nebyl jsem evidován na úřadu práce

16) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

---

17) Ve výkonu trestu jste.... (zatrhněte, pokud souhlasí)

☐ byl pracovně zařazen

☐ absolvoval rekvalifikační kurz

☐ úspěšně dokončil studijní program

18) Máte zajištěn příslib zaměstnání po propuštění z výkonu trestu?

☐ ano

☐ ne

19) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

Děkuji za Váš čas.

Příloha č. 2: Dotazník průzkumného šetření vyplněný odsouzeným z výstupního oddělení

Dobrý den,

jmenuji se Andrea Pokorná a jsem studentkou vysoké školy. V současné době píší bakalářskou práci na téma týkající se výstupních oddělení věznic. Do své práce bych ráda zařadila výzkum o připravenosti odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody. Na základě toho se Vám právě dostal do rukou tento dotazník. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro účely mé bakalářské práce.

1) Kolik Vám je let? (prosím doplňte)

36

2) Rodinný stav

- ☐ svobodný
- ☐ ženatý
- ☒ rozvedený
- ☐ vdovec
- ☐ nesezdané soužití (druh/družka)

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ☐ základní
- ☒ vyučen
- ☐ střední odborné učiliště
- ☐ středoškolské
- ☐ vyšší odborné
- ☐ vysokoškolské

4) Pokolikáté jste soudně trestán? (podmíněné tresty, alternativní tresty – OPP, apod.)

- ☐ poprvé
- ☐ 2 – 3
- ☒ 4 – 6
- ☐ 6 a více

5) Pokolikáté jste ve výkonu trestu odnětí svobody?

- ☐ poprvé
- ☐ 2 – 3
- ☒ 4 – 6
- ☐ 6 a více

6) Za jaký trestný čin jste ve výkonu trestu odnětí svobody? (prosím doplňte)

Trestný čin loupeže.

7) Kdo další z Vaší rodiny byl soudně trestán?

- ☐ matka
- ☐ otec
- ☐ sourozenec
- ☒ nikdo
- ☐ nevím

8) Prošel jste ochranou či ústavní výchovou?

- ☐ ano
- ☒ ne
- ☐ nevím

9) V případě, že ano, uveďte, o kterou se jednalo a kolik Vám v té době bylo let:
(u věku můžete uvést období, např. od 15 do 18 let)

- ☐ o diagnostický ústav
  - ☐ o dětský domov
  - ☐ o výchovný ústav
  - ☐ o jinou (uveďte kterou) _____
  - ☐ nevím
- Váš tehdejší věk: _____

10) S kým udržujete kontakt v době výkonu trestu?

- ☐ s manželkou
- ☐ s družkou
- ☐ s rodiči
- ☐ se sourozencem/sourozenci
- ☐ s ostatními příbuznými
- ☒ s přáteli
- ☐ s nikým

11) Po výkonu trestu se budete vracet:

- ☐ k manželce/družce
- ☐ k rodičům
- ☐ nemám se kam vrátit
- ☒ nevím
- ☐ jinam (uveďte konkr., např. ke kamarádovi, žiji sám) _____

12) Jste v kontaktu se svým sociálním kurátorem?

- ☐ ano
- ☒ ne

13) Máte v úmyslu navštívit svého sociálního kurátora po propuštění z výkonu trestu?

- ☒ ano
☐ ne

14) Kolik let jste za svůj život odpracoval? *(prosím doplňte)*

- ☐ na trvalý pracovní poměr 1 rok
☐ brigádně _____

15) Pracoval jste před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody?

- ☒ ano
☐ ne, byl jsem evidován na úřadu práce
☐ ne, nebyl jsem evidován na úřadu práce

16) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

Hlavní práce

17) Ve výkonu trestu jste.... *(zatrhněte, pokud souhlasí)*

- ☐ byl pracovně zařazen
☐ absolvoval rekvalifikační kurz
☐ úspěšně dokončil studijní program

18) Máte zajištěn příslib zaměstnání po propuštění z výkonu trestu?

- ☐ ano
☒ ne

19) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

_____

Děkuji za Váš čas.

Příloha č. 3: Dotazník průzkumného šetření vyplněný odsouzeným z běžného kolektivu, kterému do konce trestu odnětí svobody zbývá méně než 6 měsíců

Dobrý den,

jmenuji se Andrea Pokorná a jsem studentkou vysoké školy. V současné době píši bakalářskou práci na téma týkající se výstupních oddělení věznic. Do své práce bych ráda zařadila výzkum o připravenosti odsouzených na výstup z výkonu trestu odnětí svobody. Na základě toho se Vám právě dostal do rukou tento dotazník. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro účely mé bakalářské práce.

1) Kolik Vám je let? (prosím doplňte)

45.

2) Rodinný stav

- ☐ svobodný
- ☒ ženatý
- ☐ rozvedený
- ☐ vdovec
- ☐ nesezdané soužití (druh/družka)

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- ☒ základní
- ☐ vyučen
- ☐ střední odborné učiliště
- ☐ středoškolské
- ☐ vyšší odborné
- ☐ vysokoškolské

4) Pokolikrát jste soudně trestán? (podmíněné tresty, alternativní tresty – OPP, apod.)

- ☐ poprvé
- ☐ 2 – 3
- ☒ 4 – 6
- ☐ 6 a více

5) Pokolikrát jste ve výkonu trestu odnětí svobody?

- ☐ poprvé
- ☒ 2 – 3
- ☐ 4 – 6
- ☐ 6 a více

6) Za jaký trestný čin jste ve výkonu trestu odnětí svobody? (prosím doplňte)

HRADČE

7) Kdo další z Vaší rodiny byl soudně trestán?

- ☐ matka
- ☐ otec
- ☒ sourozenec
- ☐ nikdo
- ☐ nevím

8) Prošel jste ochranou či ústavní výchovou?

- ☐ ano
- ☒ ne
- ☐ nevím

9) V případě, že ano, uveďte, o kterou se jednalo a kolik Vám v té době bylo let:
(u věku můžete uvést období, např. od 15 do 18 let)

- ☐ o diagnostický ústav
- ☐ o dětský domov
- ☐ o výchovný ústav
- ☐ o jinou (uveďte kterou) _____
- ☐ nevím

Váš tehdejší věk: _____

10) S kým udržujete kontakt v době výkonu trestu?

- ☒ s manželkou
- ☐ s družkou
- ☐ s rodiči
- ☐ se sourozencem/sourozenci
- ☐ s ostatními příbuznými
- ☐ s přáteli
- ☐ s nikým

11) Po výkonu trestu se budete vracet:

- ☒ k manželce/družce
- ☐ k rodičům
- ☐ nemám se kam vrátit
- ☐ nevím
- ☐ jinak (uveďte konkr., např. ke kamarádovi, žiji sám) _____

12) Jste v kontaktu se svým sociálním kurátorem?

- ☐ ano
- ☒ ne

13) Máte v úmyslu navštívit svého sociálního kurátora po propuštění z výkonu trestu?

☒ ano

☐ ne

14) Kolik let jste za svůj život odpracoval? (prosím doplňte) 10 let

☒ na trvalý pracovní poměr

☒ brigádě

15) Pracoval jste před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody?

☒ ano

☒ ne, byl jsem evidován na úřadu práce

☐ ne, nebyl jsem evidován na úřadu práce

16) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

DELMIK

17) Ve výkonu trestu jste.... (zatrhněte, pokud souhlasí)

☒ byl pracovně zařazen

☐ absolvoval rekvalifikační kurz

☐ úspěšně dokončil studijní program

18) Máte zajištěn příslib zaměstnání po propuštění z výkonu trestu?

☒ ano

☐ ne

19) V případě, že ano, uveďte prosím, v jaké profesi.

Řidič - DELMIK

Děkuji za Váš čas.